27 январь – умумхалқ референдуми куни

Kuch — adolatda

Adolat

O'zbekiston Respublikasi ijtimoiy-siyosiy va huquqiy gazetasi

☼ 1995 yil 22 fevraldan chiqa boshlagan ☼ 2002 yil 25 yanvar ☼ juma ☼ № 4 (343) ☼ sotuvda erkin narxda ☼

● Ўзбекистонда мутлақо янги – ҳуқуқий-демократик давлат барпо этиляпти. Табиийки, бунда ҳуқуқ ва қонунчилик масалалари муҳим аҳамият касб этади. «Адолат» социал-демократик партияси шу муаммолар, хусусан, фуқароларнинг эрк ҳамда ҳуқуқларнинг кафолатланишига жиддий эътибор қаратади.

Бу жабҳадаги энг муҳим вазифалардан бири – фуқароларнинг ҳуқуқий, сиёсий онги ва маданиятини ошириш, қонун олдида ҳамма тенг эканлигини омма қалбига сингдиришдир.

(Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси Дастуридан).

Референдумда ўз ифодасини топадиган халқ иродаси мамлакатда фуқаролар тинчлиги ва миллатлараро тотувликни таъминлаш бўйича давлат томонидан олиб борилаётган сиёсатга, демократик ўзгаришлар, иқтисодий ва ижтимоий ислоҳотларга одамларнинг муносабати қандай эканлигини аниқлаш имконини беради.

2002 йил 27 январь – Ўзбекистон Республикаси Референдуми куни

Қадрли ватандошлар!

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг қарорига биноан 27 январь – якшанба куни мамлакатимизда қуйидаги икки масала бўйича умумхалқ референдуми ўтказилади:

Биринчи масала: Сиз келгуси чақириқ Ўзбекистон Республикаси парламенти икки палатали қилиб сайланишига розимисиз?

Иккинчи масала: Сиз Ўзбекистон Республикаси Президентининг конституциявий ваколат муддатини беш йилдан етти йиллик қилиб ўзгартиришга розимисиз?

Референдумга қўйиладиган иккала савол ҳам битта овоз бериш бюллетенига киритилади.

Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг референдумда иштирок этиши ихтиёрий ва эркин бўлиб, ўз хоҳиш-иродасини билдириш тенглиги ва эркинлиги қонун билан кафолатланади. Овоз бериш муддати соат олтида бошланади ва соат йигирмада тугайди.

Овоз бериш биносига келгач, фуқаро участка комиссиясининг аъзосига ўз шахсини тасдиқловчи ҳужжатни кўрсатади ҳамда овоз берувчиар рўйхатига имзо қўяди. Шундан сўнг унга овоз бериш бюллетени берилади.

Бирор бир сабаб билан фамилияси рўйхатга кирмай қолган фуқаролар шахсини ҳамда турар-жойини тасдиқловчи ҳужжатга асосан овоз берувчи фуқаролар рўйхати иловасига киритилади.

Бюллетенни олгач, фуқаро яширин овоз бериш хонасига киради.

Бюллетенда уни тўлдиришнинг тартиби тўғрисидаги тушунтириш ёзиб қўйилган Фуқаро референдумга киритилган масалани маъқулласа, бюллетендаги таъриф матнини ўчирмайди, аксинча қарши овоз берадиган бўлса, таъриф матнини ўчиради.

Шундан сўнг фуқаро овоз бериш хонасидан чиқиб, бюллетенни овоз бериш қутисига ташлайди.

Бузиб қўйилган овоз бериш бюллетени фуқаронинг илтимосига кўра янгиси билан алмаштирилиши мумкин.

Овоз бериш куни ўз турар-жойида бўлиш имкониятига эга бўлмаган фуқаро ўз турар-жойидаги референдум ўтказувчи участка комиссиясидан ҳисобдан чиқиш гувоҳномасини талаб қилиб олиши мумкин, бу гувоҳнома уни референдум ўтказувчи бошқа ҳар қандай участкада овоз берувчи фуқаролар рўйхатига киритишлари учун асос бўлади.

Референдум тўғрисидаги Қонунда бюллетенни мустақил равишда тўлдиролмайдиган, касаллиги ёки бошқа сабабларга кўра овоз бериладиган бинога келолмайдиган фуқароларнинг ҳам овоз беришда иштирок этишини таъминлаш чоралари белгилаб қўйилган. Фуқаролар референдумда қатнашиши билан боғлиқ шу сингари ҳамда бошқа масалалар бўйича турар-жойлардаги участка комиссияларига мурожаат этишлари мумкин.

Муҳтарам юртдошлар!

Ўзбекистон Республикаси референдуми фуқароларнинг ўз хоҳиш-иродасини бевосита ифода этиши воситаси бўлиб, ҳар биримиздан юксак масъулият билан ёндашишни талаб этади. Референдумда фаол қатнашиб, ўзимизнинг фуқаролик бурчимизни адо этайлик.

Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ РЕФЕРЕНДУМИДА ОВОЗ БЕРИШ
БЮЛЛЕТЕНИ
БЮЛЛЕТЕНЬ
ДЛЯ ГОЛОСОВАНИЯ
НА РЕФЕРЕНДУМЕ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН

676

2002 йил 27январь — 27января 2002 года

ТОШКЕНТ ШАҲАР РЕФЕРЕНДУМ ОКРУГИ

1. Сиз келгуси чақириқ Ўзбекистон Республикаси парламенти икки палатали қилиб сайланишига розимисиз?

Согласны ли Вы с избранием в следующем созыве двухпалатного парламента Республики Узбекистан?

2. Сиз Ўзбекистон Республикаси Президентининг конституциявий ваколат муддатини беш йилдан етти йиллик қилиб ўзгартиришга розимисиз?

Согласны ли Вы с изменением конституционного срока полномочий Президента Республики Узбекистан с пятилетнего на семилетний?

Ёқлаб овоз берилганда саволнинг матни ўчирилмайди.
Қарши овоз берилганда саволнинг матни ўчирилади.

При голосовании "за" текст вопроса не зачеркивается.
При голосовании "против" текст вопроса зачеркивается.

Изоҳ:
Тошкент шаҳар референдум округи бюлетени намуна сифатида берилмоқда.

Қўқон шаҳридаги 176-референдум участкасида муҳим тадбирга ҳамма нарса шай қилиб қўйилди. Участканинг тарғибот гуруҳи аъзолари хонадонларда, мактаб ва маҳаллаларда бўлишиб, аҳолига референдум моҳияти ҳамда уни ўтказиш билан боғлиқ тадбирлар ҳақида маълумотлар беришмоқда.

СУРАТДА, 176-референдум участкасининг тарғиботчиси Зарифахон Бойтемирова «Ғиштли мачит» маҳалласи фуқаролари билан ана шу мавзуда суҳбатлашмоқда.

Партия ахбороти

МОҲИЯТИ КЕНГ ТУШУНТИРИЛДИ

Алоҳида эътироф этмоқ жоиз: референдум халқ хоҳиш иродасининг бевосита ифодасидир. Унда қабул қилинган қарорлар олий юридик кучга эга. Айни пайтда барча жойларда умумхалқ раеферендумига катта тайёргарлик кўрилмоқда. Шу билан биргаликда референдумнинг беқиёс аҳамиятини кенг халқ оммасига етказиш, унинг моҳиятини тушунтириш юзасидан жойларда катта тадбирлар амалга оширилаяпти.

Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси Сиёсий Кенгаши томонидан ишлаб чиқилган тадбирларга мувофиқ партиямиз фаоллари ва аъзолари меҳнат жамоаларида, ўқув муассасаларида, корхона ва ташкилотларда бўлишиб, бўлажак референдумга бағишлаб қизиқарли учрашув ва мулоқотлар ўтказишмоқда. Умумхалқ референдуми муносабати билан Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партиясининг референдумга кўмаклашувчи ташаббускор гуруҳлари жойларда ташкил этилиб, кенг қамровли фаолиятини қизғин олиб бормоқда. Куни кеча партиямизнинг референдумга кўмаклашувчи Тошкент шаҳар ташаббускор гуруҳи томонидан ўтказилган йиғилиши ҳам кўпчиликда бой таассурот қолдирди.

Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси Сиёсий Кенгаши котиблари ва аъзолари, партия қошида иш олиб бораётган Ёшлар Кенгашининг вакиллари, партиямиз фаоллари ва хайрихоҳлари, меҳнат жамоаларининг вакиллари иштирокида бўлиб ўтган бу йиғилишда республика Маънавият ва маърифат маркази раисининг ўринбосари Султонмурод Олимов сўзга чиқиб, бўлажак референдум ҳақида кенг тушунтириш берди. Икки палатали парламент қандай бўлади? Бундай парламент дунёнинг бир қатор ривожланган давлатларида қандай нуфузга эга? Иш тартиби ва йўсинлари нималардан иборат? Нотиқ масаланинг моҳиятига чуқур урғу бериб, икки палатали парламент тизимининг жаҳон андозаларига тўла мос келишини алоҳида эътироф этиб ўтди. Шунингдек, умумхалқ референдумидан ўрин олган Ўзбекистон Республикаси Президентининг конституциявий ваколат муддатини беш йилдан етти йиллик қилиб ўзгартириш заруратининг қандай етилганлиги билан боғлиқ масалалар хусусида ҳам кенг фикр юритиб, бу борада бир қатор давлатларда йўлга қўйилган ишлар ҳақида сўз юритди. Шундан сўнг сўз олган 1-Тошкент Давлат тиббиёт институти Маънавият ва маърифат бўлими бошлиғи, партия аъзоси Фотима Худойберганова, партия фаоли, иқтисод фанлари доктори, профессор Санъат Воҳидова, партия Сиёсий Кенгашининг ташкилий ишлар бўлими мудири, иқтисод фанлари номзоди Абдулла Ортиқов ва бошқалар мамлакатимизнинг бугунги истиқболи боис юзага келган кескин ўзгаришлар ҳақида тўхталиб, бўлажак референдумнинг халқимиз ҳаётида муҳим из қолдиришини таъкидлаб ўтдилар.

Ҳазратилло РЎЗИЕВ, «Адолат» мухбири.

ДАВЛАТ ВА ЖАМИЯТ ҲАЁТИДАГИ МУҲИМ ВОҚЕА

Ҳозир давлат ва жамият ҳаётига оид ғоятда муҳим палла – умумхалқ референдуми арафасида турибмиз. Чунки келажаги буюк бўлган давлатни тезроқ фаровонлик ўлкасига, ҳар томонлама ривожланган, ҳуқуқий жиҳатдан ниҳоятда тараққий этган мамлакатга айлантириш эрта ўтиб, индинга ўтказиладиган референдумга кўп жиҳатдан боғлиқ.

Аслида кўзланган режаларнинг тезроқ амалга ошишини ишлаб чиқиладиган қонунларнинг қай даражада пишиқ-пухталиги, ҳаётийлиги ва мукаммаллиги белгилайди. Мукаммал қонунлар эса профессионал кишилар томонидангина яратилиши мумкин.

Шунинг учун ҳам юртимизда 27 январь куни ўтказиладиган умумхалқ референдумига катта эътибор беріляпти. Референдумнинг юксак савияда ўтиши аҳолининг фаоллигига боғлиқ. Зеро, одамлар масала моҳиятини чуқур тушуниб етсаларгина у ёки бу тадбирда фаол бўладилар. Биз шуни назарда тутиб, шаҳримиз кўчаларида ҳамшаҳарлар ва пойтахтимиз меҳмонларига қуйидаги саволлар билан мурожаат қилдик:

1. Умумхалқ референдумига муносабатингиз қандай?
2. Умумхалқ референумидан нималарни кутяпсиз?

ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАЙМИЗ

Равшан СОДИҚОВ – Сирғали туманида яшовчи нафақахўр:

– Мен юртимизда рўй бераётган ҳар бир жараённи доимо синчковлик билан кузатиб бораман. Қарийб етмиш йиллик ҳаётим мобайнида шу нарсага амин бўлдимки, бирор нарсани, воқеани, вазиятни бошқалари билан таққослагандагина биридан иккинчисининг устунлиги яққол кўринади.

Шуни ишонч билан айтишим мумкинки, мустақил Ўзбекистон ўтган ўн йил мобайнида асрларга татигулик тараққиёт йўлини босиб ўтди. Халқ фаровонлиги ошди, мамлакат ободлашди, иқтисодиёт юксалди. Юртимизни жаҳон таниди.

Аммо ҳаёт давом этаверади, ривожланаверади. Умумжаҳон тараққиёти олдимидан ортда қолмаслик учун эса, мамлакат ҳаётининг барча жабҳаларида жадал юксалишни таъминлаш лозим бўлади. Бунинг учун пухта, ҳамма учун бирдай фойдали қонунлар зарур. Шунингдек, Президентнинг, давлат раҳбарининг ҳар томонлама самарали фаолият кўрсатиши, мамлакатни оқилона идора этишини таъминлаш ҳам жуда муҳим.

Масалага шу нуқтаи назардан ёндошадиган бўлсак, мен бир фуқаро сифатида юртимизда ўтказиладиган умумхалқ референдумини қўллаб-қувватлайман. Негаки, демократия йўлидан дадил бораётган ёш давлатимиз бугунги кунда бизни референдумга, яъни умумхалқ маслаҳатига чорламоқда.

Мен референдумдан кўп нарсаларни кутаяпман. Сабаби, унинг натижаси юртимиз истиқболи билан чамбарчас боғлиқдир. Агар қўйилган масалалар халқ кўпчилик қўллаб-қувватлайдиган, унга қўшиладиган бўлса, демак юрт истиқболи учун порлоқ йўл очилади. Президентимиз, ҳукуматимиз белгилаган режалар тезроқ амалга ошади. Сабаби, уларни халқ қўллаб-қувватласа, уни амалга оширишга киришса, ҳамма ишларимиз амалга ошади. Бир қария сифатида мен бунга Омин дея оқ фотиҳа бераман.

МЕН ЎЗБЕКИСТОН КЕЛАЖАГИГА ИШОНАМАН

Абдуғани ҳожи СУЛАЙМОН ўғли – қирғизистонлик меҳмон:

– Аввало шуни айтишим керакки, Ватан деган тушунчани ундан йироқда бўлганлар кўпроқ ҳис қиладилар. Чунки мен бир неча йил Хитойда яшадим. Ҳозир Қирғизистонда истиқомат қилаяпман. Бироқ юртимдан келадиган ҳар бир хабарни, воқеаларни жон дилим билан эшитаман, кузатиб бораман.

Мен она юртим Ўзбекистонни севаман. Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов олиб бораётган халқпарвар сиёсатни жон дилим билан қўллаб-қувватлайман. Бунинг самаралари, исботи кўп. Фарғона водийсидаги, айниқса, Уш вилоятидаги хунрезликларни, менимча, Ислом Каримов бўлмаса оқилона ҳал этиш қийин эди. Оллоҳга шукурлар бўлсинки, Президентнинг доно сиёсати туфайли Ўзбекистон жаҳонда тобора танилиб бормоқда.

Мен Ўзбекистонда умумхалқ референдуми ўтказилишини эшитиб, буни ушбу гўзал юртда демократиянинг тантанаси тобора қарор топаётгани деб тушунаман ва ушбу муҳим тадбирни чин дилимдан қўллаб-қувватлайман.

Менимча, референдумдан сўнг она юртим Ўзбекистон келгусида янада равнақ топади. Чунки унинг фуқаролари ўз келажаклари, истиқболлари учун бирдам ҳолда овоз беришга тайёрлар. Мен бир ҳафтадан бери юртингиздаги биродарларим билан мулоқотлар чоғида бунга амин бўлдим.

ИМКОНИЯТЛАРГА ЙЎЛ ОЧИЛАДИ

Абдуваҳоб ХОЛМУҲАМЕДОВ – Шайҳонтоҳур тумани, тадбиркор:

– Мен Ўзбекистонда мустақилликдан кейин олиб борилган ва олиб борилаётган сиёсатдан минг карра розиман. Чунки мустақиллик туфайлигина ҳар бир инсон ўз қобилиятини намоён этиш учун кенг имкониятлар очилди. Хусусан, мен ишлаб чиқариш билан шуғулланиб, одамларга фойдам тегаяпти. Ўзим ҳам кам бўлмаяпман.

Юртимизда рўй бераётган бундай ижобий ўзгаришларнинг асл моҳияти Президентимиз, ҳукуматимизнинг кенг халқ оммасига ишониши, унга беқиёс ёрдам бериши натижаси деб ҳисоблайман.

Шундай экан, референдум ўтказиб, ҳаётимиздаги муҳим масала юзасидан кўпчилик билан маслаҳатлашиш энг тўғри йўл деб ўйлайман. Чунки аҳолининг кўпчилик қатлами ўз сўзида собит, инсофли, диёнатли инсонлар. Улар ўзларига имкониятлар яратиб берган, ҳар томонлама қўллаб-қувватлаётган Президентимиз, унинг бошчилигидаги ҳукумат олиб бораётган сиёсатга хайрихоҳлар, улар томонидан амалга ошириладиган ҳар бир тадбир тўғрилигига ишонадилар.

Суҳбатни «Адолат» мухбири Каримжон РИХСИЕВ ёзиб олди.

2002 йилни «Қарияларни қадрлаш йили» деб эълон қилинганлиги қарияларнигина эмас, балки севимли ота-оналарни шунчалар эъзозланишига асос солган Юртбошимизга нисбатан ёш авлоднинг ҳам янада меҳри ортиб, у киши уқтирганларидек, отажону онажонларимизни ҳурматлаб, иззат-икромларини ўрнига қўйиб, бундай савобли ишлардан четда қолмай беармон яшашлик кераклигини кўнглимга тугиб қуйидаги сатрларни битдим.

АРМОНДА ҚОЛМА

Токи бор кувватинг белингда,
Олтиндек ҳунаринг қўлингда,
Доим эсла юрган йўлингда,
Ғурурла, онангни шод эт.

Имконинг борида ўйла,
Оғзингдан бол томиб сўйла.
Номини ёд этиб куйла,
Соғиниб онангни шод эт.

Фарзандинг ўсади, унади,
У барин ҳаётда кўради,
Билгинки, кўрганин қилади,
Хокисор онангни шод эт.

Бордию бетоблик чўзилса,
Ҳаётдан умидинг узилса,
Кўзингда ёш, кўнглинг бузилса,
Шукр қил, онангни шод эт.

Ота-онангни суймасанг,
Кеккайиб назарга илмасанг
Фарзандлик бурчини қилмасанг,
Фосиқсан, бурчингни билмасанг.

Отангни ҳам эсла, унутма,
Унга содиқ фарзанд бўлиб қол.
Муҳтож бўлишин кутма,
Ёлғиз қўйма, тез-тез хабар ол.

Ота-онанг суянган тоғинг
Бу оламда ҳеч топилмас зот.
Ҳурмат қилсанг кўкарар боғинг
Бўлма ҳеч вақт, сен уларга ёт.

Қилолмайин савоб ишларни,
Бу оламда ёмон ном олма,
Ўтказиб кун, ёзу қишларни,
Пушаймонда, армонда қолма.

Абдували ҒУЛОММАҲМУДОВ, Халқаро муҳандислик Академияси академиги, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ихтирочи.

МУБОРАК САФАР ОЛДИДАН

Пойтахтимиздаги Киночилар уйида Тошкент шаҳар ҳокимлиги, Ўзбекистон Мусулмонлари диний идораси ва Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Дин ишлари қўмитаси ҳамкорлигида Тошкент вилояти ва пойтахтимиздан муборак ҳаж сафарига боришга тайёргарлик кўраётган юртдошларимиз билан учрашув бўлиб ўтди.

Учрашувда Ўзбекистон Ички ишлар, Ташқи ишлар вазирлиги, республика Давлат божхона қўмитаси ва бошқа мутасадди ташкилотларнинг вакиллари, шунингдек, диний идора раҳбарлари иштирок этиб, йиғилганларга ҳаж сафари, унинг тартиб-қоидалари тўғрисида батафсил тушунча бердилар.

Республика Мусулмонлари диний идораси раҳбари, муфтий Абдурашид қори Баҳромовнинг маълум қилишича, бу йил ҳаж ибодатини 4 мингга яқин юртдошимиз адо этиб қайтади. Ҳозир жойларда ҳаж зиёратчиларининг ҳужжатларини расмийлаштириш ишлари ниҳоясига етай деб қолди. Юртдошларимиз ҳаж ибодатини кўнгилдагидек адо этишлари учун барча зарур чора-тадбирлар кўрилди. Бунда мамлакатимизнинг тегишли вазирликлари, идоралари ва жамоат ташкилотлари билан бирга Ўзбекистондаги Саудия Арабистони элчихонасининг ҳам хизмати катта бўлди.

Учрашувда ҳаж зиёратчиларини қизиқтирган саволларга жавоб берилди ва ўтган йиллардаги ҳаж сафарлари тўғрисидаги ҳужжатли фильм намойиш этилди.

РЕФЕРЕНДУМГА БАҒИШЛАНДИ

Республика «Маънавият ва маърифат» маркази Тошкент вилоят педагог ходимларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институти билан ҳамкорликда ташкил этган анжуман мамлакатимизда 27 январда ўтказиладиган референдумга бағишланди.

Таниқли олим ва мутахассислар иштирокида ўтган мазкур тадбирида халқ иродасининг ифодаси бўлмиш референдумнинг аҳамияти, икки палатали парламентни шакллантириш ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президентининг конституциявий ваколат муддатини беш йилдан етти йилга ўзгартиришнинг мазмун-моҳияти ҳақида сўз юритилди. Референдумнинг холислик, ошкоралик руҳида ўтиши ва унда овоз берувчи фуқароларнинг фаол ҳамда онгли равишда иштирок этиши муҳим аҳамиятга эга экани таъкидланди.

27 январь — умумхалқ референдуми куни

ИФТИХОР ТУЙҒУСИ

Тошкент шаҳрининг Чилонзор туманидаги 280-ўрта мактабда жойлашган 260-референдум участкасида ким билан гаплашмайлик референдумнинг беқиёс аҳамияти ва моҳиятини чуқур англаб етганлигининг гувоҳи бўлдик. Бизни қарши олган участка сайлов комиссияси раиси, мактаб директори Нина Галаджева қилинган ишлар ҳақида қисқача тўхталиб ўтар экан бир нарсани алоҳида мамнуният билан қайд этди:

– Ёш нафар йигит-қиз бундай муҳим сиёсий тадбирда илк бора иштирок этишаяпти. Биз бу ёшларга ўз конституциявий бурчларини ва ҳуқуқларини кенг тушунтириб, референдумда овоз беришнинг юксак шараф, чин инсоний бурч эканлигига уларда ишонч ҳосил қилдик. Уларнинг орасидаги Лиля Надежда, Нилуфар Кўзибоева, Венера Шаметинова, Олеся Олиференко сингари энди 18 ёшга тўлиб, бўлажак референдумга катта қизиқиш билан қараётган ёшлар бор. Улар референдум участкасида бу ҳақда ўз фикрларини билдиришди.

Айни пайтда бу ерда Нина Галаджева раислигида 15 кишидан иборат участка комиссияси иш олиб бормоқда. Улар ҳар куни соат 8.00 дан 20.00 га қадар доимий навбатчилик ташкил этилган. Комиссия аъзоларига мактабдан танлаб олинганларнинг кўпчилиги тарих ва ҳуқуқ фанлари бўйича кўп йиллардан буён муваффақият билан ишлаб келаётган тажрибали мутахассислардир.

– Уч ярим минг нафардан зиёд фуқаро яшайдиган бу ҳудудда ҳар куни референдум участкасига келишади, – дейди участка комиссияси котибаси Ирина Ибрагимова. – Уларнинг ҳар бирига тааллуқли маслаҳатлар берилмоқда.

Ха, умумхалқ референдумининг мамлакатимиз ҳаётида муҳим воқеа эканлигини ҳамма яхши англаб етмоқда.

Участкадан қайтар эканмиз остонада «Алгоритм» очиқ турдаги акционерлик жамиятининг хўжалик ишлари бўйича бўлим бошлиғи Ортиқ Абдуллаевни учратиб қолдик. У корхона раҳбариятининг топшириғи билан референдум участкасидан хабар олиб, керакли масалаларда ёрдам кўрсатиш учун келган экан.

– Замодимиз шу участкага бириктириб қўйилган, – дейди Ортиқ Абдуллаев. – Шунинг учун бу ерда тез-тез бўлиб, участка комиссиясидан ёрдамимизни аямаяпмиз.

Рустам АҲМАДАЛИЕВ,
«Адолат» мухбири.

ХАЛҚ ЎЗ СЎЗИНИ АЙТАДИ

Янги минг йилликка Ўзбекистон шаҳдам қадамлар билан кириб келди. Мустақиллигимизнинг дастлабки йилларидан амалга оширилаётган ислоҳотларнинг изчил давоми этиши шундан дарак беради. Келгусида икки палатали парламент тизимига ўтиш ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президентининг конституциявий ваколат муддатини беш йилдан етти йиллик қилиб ўзгартириш тўғрисидаги таклифнинг умумхалқ муҳокамасига қўйилиши ҳам фикримизнинг ёрқин далилидир.

Юнус Ражабий кўчасидаги 648-референдум участкаси комиссияси аъзолари билан суҳбатлашар эканмиз, бу ердаги ташкилий ишлар яқунланганига ишонч ҳосил қилдик.

– 27 январь куни бу ерга 2141 нафар фуқаро овоз бериш учун келишади, – дейди биз билан суҳбатда 648-референдум участкаси комиссияси раиси Ахмаджон Тўлаганов. – Шу муносабат билан бугунгача барча ташкилий ишлар ҳал қилиб бўлинди. Участкамизнинг 15 кишидан иборат комиссияси деярли бир ойдан буён мунтазам фаолият кўрсатиб келмоқда. Бу ердаги фуқаролар рўйхати тузиб чиқилди, референдумда қатнашувчиларга таклифномаларни тўлиқ тарқатдик.

– Аҳолининг сиёсий онги тобора ўсиб бораётганлиги қувонарли ҳолдир, – дейди участка комиссияси котиби Муаззам Холбобоева. – Бир ой мобайнида мавзуга оид фуқаролар ташриф буюришди, уларнинг барча саволларига жавоб олишди.

Ўз навбатида Шайхонтоҳур туманида ҳам фаолият кўрсатиб, шу ҳудуддан референдумда иштирок қилувчилар рўйхатини тузиб чиқишди ва улар ўртасида тарғибот-тушунтириш ишларини олиб бораётир. Меъёрий ҳужжатларга асосан, шу вақтга қадар референдумда қатнашув-

Улар мазкур жараёнларда фаол иштирок этишиб, мамлакатимиз келажагини буюк қилишга аҳд қилганликларини изҳор этмоқдалар.

Саъдиддин САЙДИСЛОМОВ,
«Адолат» мухбири.

Ўзбекистон Республикаси ИИБ Ёнғин хавфсизлиги Олий техник мактабида жойлашган 585-референдум участка комиссияси раиси, истеъфодаги ички хизмат полковниги А. Ходжаев овоз берувчи – тингловчиларга референдум моҳиятини тушунтирмоқда.

КОНСТИТУЦИЯВИЙ БУРЧ

Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги биносида жойлашган Ўзбекистон Республикаси референдумини ўтказувчи 485-участкада ҳам барча тайёргарлик ишлари ниҳоясига етди. Фуқароларнинг овоз беришлари учун ҳамма нарса тахт қилиб қўйилди.

– Референдум куни участкага келиб, бюллетендаги ҳар икки саволга ўз нуқтаи-назарини билдирувчи фуқароларга яратилиши шарт бўлган барча қулайликлар муҳайё этиб бўлинди, – дейди 485-участка комиссияси раиси Муҳаммаджон Ибрагимов. – Ҳозиргача мазкур тадбирда қатнашадиган 1427 кишининг рўйхати тўлиқ ёзилиб, улар кимдан бюллетен олишларидан тортиб кириш-чиқиш йўл-йўналишлари қандай бўлишига қадар режалар ишлаб ишлаб чиқилди. Хуллас, биз – комиссия аъзолари бу ерга келадиган юртдошларимизни очиқ чеҳра билан кутиб олишга тайёрмиз.

Ҳа, 27 январь эрталаб соат 6.00 дан бошлаб республикамизнинг барча референдум участкаларида бўлгани каби каби Тошкент шаҳридаги 485-овоз бериш участкасида ҳам карнай-сурнай садолари остида Ўзбекистон фуқаролари ўз конституциявий бурчларини бажаришга киришадилар.

Матёқуб НАРЗИЕВ,
«Адолат» мухбири.

ОВУЛ РЕФЕРЕНДУМГА ТАЙЁРЛАНМОҚДА

Бўзатов туманидаги «Оспантой» овул фуқаролар йиғини аҳолиси умумхалқ референдумида фаол иштирок этади.

– Референдум участкаларида катта тайёргарчилик ишлари олиб борилди, – деди «Туркистон-пресс» мухбирига овул фуқаролар йиғини бошлиғи Шоудирбой Тобишов. – Овул фуқаролар йиғинидан референдумга 1156 киши қатнашади. Референдум бўйича тарғиботчилар иштирокида семинар кенгашлар, шунингдек энг чекка «Шиминкўл», «Одой овул», «Олий овул», «Мўминкўл» ва бошқа овулларда учрашувлар ўтказилди. Туман халқ таълими бўлимига қарашли 8- ва 9-мактаблардаги участкалар ҳам бўлажак референдумга шай қилиб қўйилди.

Қорақалпоғистон.

ЁШЛАР ФАОЛ

Навоий вилоятининг Кармана туманидаги Абу Райҳон Беруний номли мактаб биносида жойлашган 36-референдум участкасида 2126 киши овоз беради. Уларнинг 70 нафаридан зиёдини биринчи бор овоз берувчилар, 32 нафарини қариялар ташкил этади. Участкада ташкил этилган ёшлар клуби референдумни ўтказиш билан боғлиқ барча тадбирларда фаол иштирок этмоқда.

Махсус тайёрланган хоналарда барча шарт-шароитлар ҳозир этилган. Овоз берувчилар хонасига Бахтиёр Холмўминов, Гулбаҳор Бозорова, Абдулла Бегматов, Гулбаҳор Ғаниева сингари тарғиботчилар мунтазам суҳбат ўтказишяпти.

Ўз мухбиримиз.

БУНЁДКОРЛИК ШИОРИМИЗ БЎЛСИН

Республика Ёзувчилар уюшмасининг фаоллар йиғилиши жорий йилнинг биринчи ярмига белгиланган иш режалари ҳамда 27 январда ўтказиладиган умумхалқ референдумига бағишланди.

– Адабиёт ҳаётдан бир қадам олдинда юриши зарур, – деди уюшма раиси, Ўзбекистон қаҳрамони, шоир Абдулла Орипов. – Бу талаб публицистикамиз зиммасига айниқса, катта масъулият юклайди. Ҳаётимизнинг у ёки бу жиҳатларини ўзида акс эттирган фундаментал асарлар ҳам яратилиши лозим. Лекин шу билан бир қаторда бугунги кун, мамлакатимизда юз бераётган жараёнлар хусусида ҳам бадиий ва публицистик асарлар яратиш бизнинг зиммамиздадир.

Тадбирда сўзга чиққанлар мамлакатимизда кечаётган бугунги ўзгаришларни, замонамиз қаҳрамонлари образини акс эттирган публицистик асарларни таҳририятлар билан ҳамкорликда ёзиш лозимлигини қайд этди. Бу йўлда сидқидилдан меҳнат қилаётган ижодкорларга ижтимоий ва моддий шарт-шароитлар яратиб бериш кўзда тутилаётгани таъкидланди. Бундай имкониятларни мустаҳкамлаш учун Адабиёт жамғармаси фаолиятини қайта ташкил этиш бўйича тадбирлар ишлаб чиқилганлиги, «Халқ сўзи» газетаси билан шартнома тузилганлиги маълум қилинди.

– Миллийлигимизнинг олмос қирраларидан бири халқимизда ҳамиша нуронийларга ҳурмат ва эҳтиром билан муносабатда бўлиб келинганлигидир, – таъкидлади Абдулла Орипов. – Биз ҳам ўз фаолиятимизни олиб боришда уларнинг катта ижодий ва ҳаёт тажрибаларига асосланган маслаҳат ва тавсияларига суянишимиз зарур.

Йиғилишда 2002 йилнинг давлатимиз раҳбари томонидан «Қарияларни қадрлаш йили» деб эълон қилинганлиги муносабати билан уюшма қошида тузилган «Нуронийлар маслаҳат кенгаши» аъзолари тасдиқланди. Биринчи ярим йилликда нишонланадиган юбилейларга тайёргарлик кўриш ва ўтказиш юзасидан таклиф ва мулоҳазалар билдирилди. Шунингдек, Бадиий таржима кенгаши таркиби тасдиқланди.

Тадбирда шунингдек, қўшни Афғонистон давлатининг ёзувчилар уюшмаси билан алоқа ўрнатиш ҳамда шу мамлакат ҳудудидаги уруш йиллари вайрон этилган Алишер Навоий ва Бобур мақбараларини тиклаш юзасидан тадбирлар белиглаш юзасидан таклифлар айтилди. Сўзга чиққанлар 27 январда ўтказиладиган умумхалқ референдумида қалам аҳлининг фаол қатнашишларини билдиришди.

АНДИЖОНДА БИТТАГИНА…

Қўрғонтепа туманидаги «Аваз» наслчилик заводи-фермер хўжалигига етиб келганимизда унинг раҳбари Комил ака Содиқов йўлимизга пешвоз чиққани ҳамроҳимни ҳам, мени ҳам қувонтириб юборди.

Комил ака бизни чорвачилик фермаси томон етаклар экан, суҳбат мавзусини асосий мақсадга қаратди.

– Маълумотим тўлиқсиз ўрта, касби-корим шофёр бўлгани учун ўттиз-ўттиз беш йиллар давомида «катталар» хизматидаги автоуловни бошқардим. Худога шукр, ҳаётимдан нолимайман. Уйли-жойли, бола-чақали бўлдим. Ўзимнинг маълумотим олий бўлмаганидан афсусдалигимдан фарзандларимнинг барчасини ўқимишли қилишга ҳаракат қилдим.

Кеча-кундуз хўжалик ишлари билан банд бўлсам-да, ойлик маошга қарам бўлмаслик учун рўзғор тебратиш йўлида уйимиздан бир-икки бош қорамол узилмасди. Қишлоқ жойи эмасми, болалар сут-қатиқсиз ўсолмайди. Ўзингиз биласиз, оилада йўқ. Бир бош яхши зотли сигир битта хонадонни бемалол боқади деса, ишонаверинг. Қолаверса, сотсанг, вақти келиб бирор кор-ҳолинга ярайди.

Шуларни назарда тутган ҳолда кўча юмушларидан ҳар қанча ҳориб-толиб келсам-да, уйимиздаги чорва моллари қаровини ўз кўзим билан кузатиб, қаноат ҳосил қилганимдан кейингина кўнглим ўрнига тушарди. Уйда мол боқиб, оила аъзоларимнинг ҳам, ўзимнинг ҳам кўзимиз пишиб қолган, эканми, бир куни фермер хўжалиги ташкил этиш фикрини айтганимда тезда рози бўла қолди. Шу туфайли ҳам ишларимиз юришиб кетди.

Тадбиркорлар ҳақида ҳикоялар

Комил ака бошқараётган «Аваз» наслчилик заводи-фермер хўжалиги ишлаб чиқариш кўрсаткичларини иқтисодий таҳлил қиладиган бўлсак, қуйидаги манзара кўзга яққол ташланади.

Фермерлик фаолиятини бошлаган дастлабки йили бисотида бор-йўғи 9 бош қорамол ва уларга ем-хашак етиштириш учун ажратилган 8,3 сотих ери бўлган эди, холос. Ҳозирда наслчилик заводи фермер хўжалигида жами зотли қорамоллар 163 бошни ташкил этади. улардан 38 боши «швиц» зотли соғин сигирлардир. Шу кунларда говмушларнинг ҳар бошидан бир кеча-кундузда 20 литрдан сут соғиб олинмоқда. Сутнинг ёғлилиги 3,8—4 фоизни ташкил этяпти.

Иқтисодий таҳлиллардан кўриниб турибдики, кейинги тўрт-беш йил давомида сермаҳсул зотли қорамоллар бош сони деярли олти бараварга, сут ишлаб чиқариш эса қарийб тенг бараварга ортган. Табиийки, шунга мутаносиб равишда ем-хашак етиштириш учун туман ҳокимияти ва туман деҳқон-фермерлари уюшмасининг бевосита амалий кўмагида ширкат хўжалигидан ажратилган экин майдонлари ҳам 6,5–7 мартага кенгайтирилган. Натижада наслчилик заводи-фермер хўжалигида парваришланаётган қорамолларга етарли миқдорда ем-хашак тайёрланяпти. Шу туфайли тўйимли озуқа билан боқилаётган қорамоллар ёшига қараб бир кеча-кундузда 870-930 граммга етиб семиртирилишига муваффақ бўлиняпти. Зотдор сигирлардан зотли бузоқлар олишга эришилмоқда.

Наслчилик заводи фермер-хўжалиги чорвадорлари аввалги йилда 16 бош зотдор ғунажин ҳамда новвосни парваришлаб, уларнинг тириқ вазнини 500-550 килограммдан ошириб, туман ҳамда вилоятдаги фермер хўжаликлари билан тузилган битим ва шартнома асосида сотган бўлсалар, ўтган йилда бу кўрсаткич 20 бошни ташкил этди.

Тармоқни ривожлантиришда амалга оширилаётган қатор ибратли тадбирлар натижасини бера бошлади. Биргина 2001 йилда 25-27 миллион сўмдан зиёд ялпи даромад олишга эришилгани, шунинг 5,7 миллионини соф даромад ташкил этгани фикримизнинг яққол ифодасидир. Бу йилги режалар эса ундан-да улуғ.

Даромадга яраша буромад деганларидек, қўлга киритилаётган фойданинг маълум бир қисми наслчилик фермер хўжалигининг моддий-техника негизини мустаҳкамлашга сарфланаётган бўлса, яна бир қисми меҳнат жамоасининг турмуш фаровонлигини юксалтиришга йўналтирилгандир. Ҳар йили ўртача 1,2-1,5 миллион сўм маблағ кам таъминланган оилаларга хайр-эҳсон сифатида тарқатилганти. Бурноғи йил кузида фермер хўжалигидаги 12 гектар майдонга сара буғдой уруғи сепилиб, 2001 йилда 92 тонна ғалла ҳосили йиғиштириб олинган эди. Ушбу буғдой ҳосилидан 8 тоннаси маҳалла фуқаролар йиғинининг тавсиясига мувофиқ кам таъминланган оилаларга, ўқитувчи ҳамда тиббиёт соҳасида фаолият кўрсатаётганларга бепул тарқатилди.

Наслчилик заводи фермер хўжалиги фаолият бошлагандан буён зотдор сигирлардан ўн бошдан зиёд насллар бузоқлар олинган. Семиз новвослардан беш боши янги йил, «Наврўз», Қурбон ҳайити ва Мустақиллик байрамлари олдидан ўзбекона урф-одатларга кўра сўйилиб, ферма ишчилари, маҳалладаги кам таъминланган оилаларга бепул тарқатиб берилади. Яна бош урғочи зотдор бузоқ эса ширкатда хонадонларга бепул тарқатилди. Бу мисоллар Комил аканинг ҳам меҳнаткаш, ҳам саховатли инсон эканини яққол кўрсатиб турибди.

Саховатли тадбиркор Комил аканинг мамлакатимизда фермер хўжалигини ривожлантириш, чорва маҳсулдорлигини ошириш борасидаги тажрибаси, эришаётган муваффақиятлари республика ҳукумати томонидан юксак тақдирланган. Жумладан, унинг республикамиз мустақиллигининг 9 йиллиги муносабати билан «Шуҳрат» орденига сазовор бўлгани, 1998 йили республика «Ташаббус» кўрик-танловида иштирок этиб, фахрли учинчи ўринни эгаллаши ва бронза медали совриндори сифатида «Европа» қишлоқ хўжалигини ривожлантириш таъсис ҳайъатининг «Фахрий ёрлиғи»ни олиши фикримизнинг исботидир.

Комил акадан оилавий шарт-шароитлари хусусида сўзлаб беришни сўраганимизда, мийиғида кулиб: «Нимаям дердим, келин аянгиз – Мухторхон билан бир ёстиққа бош қўйганимизга ҳам мана, худо хоҳласа қирқ йилдан ошди. Худога беадад шукроналар бўлсинки, ҳозирда 8 фарзанднинг ота-онасимиз, 24 набиранинг буви ва бувижонисимиз. Фарзандларимизнинг ҳаммаси олий маълумотли. Фермер хўжалигини турмуш ўртоғим, келинларим, ўғилларим билан биргаликда бошқараяпмиз. Биргина ўзим нима ҳам қила олардим. Эришаётган ютуқларимизда бош зоотехнигимиз Ёқубжон Насриддинов, ҳисоб-китоб ишларини юритувчи Маъмуржон Абдуҳакимовларнинг ҳам ҳиссалари катта. Меҳнат жамоамизнинг қолган аъзоларини авваллари қишлоқда ишсиз юрган ёшлар ташкил этади.

Комил акадан ўзи бошқараётган наслчилик заводи фермасидагина эмас, умуман республикамизда деҳқон-фермер хўжалигидан ҳамда якка тартибда фаолият кўрсатувчи чорвадорлар ишини ривожлантириш учун нималарга эътибор кучайтирилиши керак, деб берган саволимизга, у қуйидагича жавоб берди:

– Биринчидан, шу иш билан банд ҳамкасбларда келажакка ишонч, бажараётган ишига қалбдан эътиқод, мустаҳкам ирода, тинимсиз изланиш ва интилиш каби фазилатлар бўлишини истардим.

Иккинчидан, энг муҳими, кредит олувчилар банк ходимларини эмас, банк ходимлари кредит олувчиларни изласин. Учинчидан, хўжалик юритувчи субъектлар билан шартномалар тузиш шунчаки расмиятчилик учун эмас, амалдаги қонун талаблари даражасида тузилсин. Токи маҳсулот яратувчи ортидан маҳсулот олувчи ёки унинг истеъмолчиси югурсин. Тўртинчидан, тадбиркорларга банклар томонидан бериладиган кредитлар 3-4 фоиздан ошмаган ҳолда узоқ муддатларга берилса, маъқул бўларди. Бешинчидан, деҳқон-фермерлар томонидан ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларни шартномага мувофиқ ўз вақтида сотиш ва унинг пулини деҳқон-фермер ҳисоб рақамига тушириб берадиган алоҳида воситачи ташкилотлар ташкил этиш айни муддао бўлар эди. Шундагина эришган ютуқларимиз янада кўпайиши шубҳасиз...

Холмирза МАТКАРИМОВ,
«Адолат»нинг жамоатчи мухбири.

Тарихнинг ўқилмаган саҳифалари

МАЛИКА ТУҒШОДА

Маълумки, ислом дини кириб келгунига қадар Мовароуннаҳрда яшовчи халқлар зардуштийлар – оташпарастлар бўлишган. Зардуштнинг қадимий китоби «Авесто» эди. Аллома Абу Райҳон Берунийнинг «Қадимги халқлардан қолган ёдгорликлар» китобида ёзилишича, бу қадимий китоб ўтмишнинг мис даврига оиддир. Сабаби, Балхдаги саройида шоҳ Биштосф бу китобни ёзиб келган Зардуштга «Башоратингни кўрсат», деганида у ўз устидан эритилган қайноқ мисни қуйишларини, ҳеч қаери куймаслигини айтади. Сарой хизматчилари эритилган мисни унинг устидан қуйишганида, ҳатто соч-соқоли ҳам жизғанак бўлмайди. Шундан сўнг Зардуштга ишонч билдирадилар. Бу воқеага тахминан 2700 йил бўлди.

Биз ҳикоя қилмоқчи бўлган малика эса юртимизга исломнинг кириб келиш даврида яшаган сўнгги оташпараст ҳукмдордир. Марҳамат, унинг қисқача ҳаёти билан танишинг!

Қўлидаги гўдак шаҳзода ўғли номидан ҳукмрон бўлиб турган малика баҳор ва ёз ойлари саройга кираверишдаги соя-салқин хушманзара жойда томоша сайли ўтказарди. Ёши Бухоро шаҳридан ҳам катта бўлган Варахша саройи Ражфандун қалъасининг ўртасида эди. Ҳар куни тушгача боғ тўридаги ёзги тахтда малика туманлараро бўладиган танловни томоша қиларди. Танловда ҳар бир тумандан эгнига юпқа қора камзул кийиб, белига ялтироқ кумуш камар боғлаган чапдаст йигитлар қатнашарди. Улар қиличбозлик, кураш машқлари ўтказиб, маликанинг совринларини олиб қайтишарди. Боғдаги ўйинларни кузатаётган томошабинларнинг диққат-эътибори машқлардан кўра кўпроқ маликада бўларди. Унинг ҳусн-тароватига, ақл-заковатига лол қолганлар беихтиёр равишда бир-бирлари билан ўзаро шивирлашардилар:

– Бу маликамизни бизга Худонинг ўзи етказди. Юртимизда ҳар куни байрам, ҳайит, тўй, хурсандчилик. Элимиз тинч, маъмур!

– Айтинг-айтинг, унга кўз тегмасин-да!

– Эҳ, нимасини айтасиз, атрофда ҳар хил ваҳимали гаплар кўп. Шоҳимиз Будунни душманлар ўлдириб кетишди. Маликамизнинг тадбирли ҳукмдорлиги туфайли юртимиз тинч, оғайни. Илойим, гўдак шаҳзодамиз тезроқ улғайиб, мамлакатимиз тахтини эгалласин-да!..

Қадим замонда Нурота орқали шаҳзодалар ва уларнинг мерган овчилари Туркистон томондан келишиб, Бухоро ерларида ойлаб, йиллаб ов билан машғул бўлардилар. У пайтларда Бухорода боғ-роғлардан кўра қамишзору чакалакзор, ботқоқликлар кўп бўларди. Ҳар хил қушлар галаси ҳамда ёввойи ҳайвонларни овлаш учун баъзи шаҳзодалар вақтинчалик турар-жойлар қуришар, ариқлар қаздиришар, йўллар қурдиришар эдилар.

Аммо, ерлик халқ, айниқса деҳқонлар оғир аҳволда кун кечирардилар. Абрўй деган Бухорохудот (ҳукмдор, катта ер эгаси) деҳқонларнинг силласини қуритиб ишлатиб, етиштирган ҳосилининг тўқсон фоизини тортиб оларди. Ишламаган деҳқонларни эса қаттиқ жазоларди. Бундай азоблардан тоқати-тоқ бўлган деҳқонлар Туркистон томондан келган шаҳзода ва овчиларга эргашиб, кўчиб кета бошлайдилар. Улар Туркистон билан Исбижоб (ҳозирги Сайрам) оралиғида шаҳзода қаздирган Будун анҳори қирғоғидаги адирликда бухоролик Хомук исмли тадбиркор деҳқон бошчилигида деҳқончилик қила бошлайдилар.

Икки-уч йил ичида бу ерда обод қишлоқ пайдо бўлиб, уни кўчоқлар бошлиғи Хомук номи билан Хомуккент дея атайдилар (Ҳозирги кунда бу жойда Елпинди шаҳарчаси мавжуд). Бироқ, қочоқ деҳқонларнинг Бухорода қолган оила аъзолари-ю қариндош-уруғларини Бухорохудот Абрўй қийнаб, уларни «қочиб кетганларингни топиб келасанлар» дея калтаклай бошлайди. Бундай азоб-уқубатлардан қутилиш учун қочоқлар бошлиғи Хомук совға-саломлар билан Ўтрор шоҳи Биёғу Қоражуриннинг ҳузурига боради. Шоҳ уни иззат-икром билан кутиб олади. Боиси, қочоқлар тақир ерларда боғ-роғлар яратиб, мўл ҳосил етиштираётган ва у ерни «Хомуккент» деб аташганини ўғли шаҳзода Будун хабардор қилганди.

– Шоҳим, – деди у подшоҳ оёғига бош уриб, – ҳамма бухоролик деҳқонларни Абрўй деган балонинг зулмидан халос этинг, эртаю кеч қариндош-уруғларимизни қийнамоқда. Ҳафта сайин бизни ҳам кутқаринг, дейишиб вакил юборишади. Ана шундан доим хавотирдамиз!

Хомукнинг илтимосини шоҳ Биёғу Қоражурин қабул қилиб, ўғли шаҳзода Будунни жуда кўп лашкар билан Бухорога йўллайди. Бухорога бостириб келган шаҳзода Бухорохудот Абрўйни асир олиб, унинг ўрнига қочоқлар бошлиғи Хомукни тайинлайди. Ўзи эса барча лашкарлари билан Ражфандун қалъасида яшайди. Роҳимитан, Ғалаосиё, Жондор, Қоракўл, Бойкент туманлари деҳқонлари шаҳзода Будундан миннатдор бўлишиб, унинг Бухородан кетмаслигини илтимос қилишади. Ҳатто, шаҳзодага уйланиши учун қизлар ахтаришади.

Ўшанда шаҳзодага Қабиж деган қиз маъқул бўлиб, уни хотинликка олади. Шаҳзода бу ерда уйлангани ҳақида отасини хабардор қилади. Бундай хушхабарни эшитган Ўтрор шоҳи ўғли Будун Туғшодани (саройда шаҳзодани Туғшода ҳам дейишарди) Бухоро шоҳи деб, эълон қилишга фатво беради. Шундан кейин Ражфандун қалъасида шоҳ Туғшода Будун қайта қурилишлар олиб боради: Варахша саройи қайта таъмирланади, қалъанинг жануб томонида алоҳида сарой бунёд этилиб, тож-тахтли улкан хона, тахтнинг орқа томонидаги яшаш хонаси деворига шоҳ Будун ва малика Туғшода (маликани ҳам Туғшода деб атай бошлашади)нинг бўй баробар расмлари ишланганди. Бу яшаш уйи ёнидаги хона деворлари оловранг бўёққа бўялган бўлиб, унинг тўридаги деворга шоҳ Будуннинг икки оёғи орасига қинли қилични қистириб олган расми, ён деворларда эса фил ва шер расмлари чизилганди. Пойгак томондаги хона эса оташхона бўлиб, унинг деворида малика ҳамда шоҳнинг қуёшга сиғинаётган расмлари бор эди. Умуман олганда Варахша саройи кундузи қуёш, кечаси ой нуридан чарақлаб турарди.

Бироқ, Бухоронинг севимли ёш ҳукмдори Туғшода Будун кўп яшамади. У биринчи фарзандига ўзининг Туғшода исмини қўйди. Милодий 674 йили араб лашкарлари Хуросон амири Убайдуллоҳ ибн Зиёд бошчилигида аввал Бойкентга, кейин эса Бухорога бостириб келадилар. Шоҳ Будун қалъа ичида ўлдирилади. Малика эса гўдак ўғли билан фарёд чекиб қолади. Эртасига қалъадан салнарига ўтов тикиб олган араб саркардаси ўша ерда малика билан битим тузиш учун уни чақирдиради. Элчининг таклифи билан малика Туғшода аза кийган ҳолда саркарданинг ўтовига йўл олади. Мулозимлар уни ўтовга бошлаб кириб, ўзлари чиқиб кетадилар. Ғолиблигидан кайф қилиб ўтирган саркарда маликанинг хомуш ҳолда мотам кийимида келганлигини кўриб, бироз ҳушёр тортиб, унинг пешонасидан бўса олади, аслида унинг мақсади бошқача эди.

– Узр, малика! Жаҳл устида шоҳингизни қатл этдик. Энди бизга бир миллион дирҳам ёки унинг қийматига тенг олтин, кумуш ва тўрт минг асирни, шунингдек бошқа қимматбаҳо совғаларни берасиз. Саройингизда биз ўз вакилимизни қолдириб, қайтиб кетамиз!

– Ҳамма шартларингизни қабул этамиз. Илтимос, бундан буён юртимизни нотинч қилиб, боғ-роғларимизни вайрон этманг. Оладиган ўлжаларингизни Бойкент яқинидаги бир жойдан вакилингиз орқали олаверинг. Юртимизни тинч қўйсангиз бўлгани...

Ана шу битимдан кейин Бухорода осойишталик яна изга тушади. Натижада боғ-роғ, экинзорлар кенгайиб, байрамлар ва бошқа хурсандчилик кунлари кўпаяди. Айниқса, Навсард, яъни март ойининг биринчи куни Наврўз деб эълон қилиниб, баҳорги экиш шодиёнасини жуда катта тантаналар билан ўтказа бошлайдилар.

Навсарднинг йигирма саккизинчи кунида эса улар Рамуш оға шодиёнасини қилардилар. Бу шодиёна шаҳар яқинидаги Рамуш қишлоғида бўларди. Узоқ-яқиндан келганлар ясанган ҳолда бу ердаги оташхона, яъни Азар хурро деб аталмиш муқаддас оловга сиғинардилар. Ҳатто, бу шодиёнага малика ҳам арзанда ўғлини олиб, аравачага ўрнатилган тахтда соқчилар қуршовида келарди.

Мана шу шодиёна август ойида ҳам такрорланиб, уни Мажндо Кашмин, яъни ҳосил йиғим-терими шодиёнаси деб атардилар. Аммо, мамлакатдаги бундай шодиёналар кўпга бормади. Арабларнинг Хуросондаги амири Убайдуллоҳга малика ўз вақтида товон тўлаб, Бухорода осойишталикни сақлаб турганди. Орадан беш йил ўтгач, Убайдуллоҳ ўрнига 704 йили Қутайба ибн Муслим тайинланиб, Бухорони талашни авж олдириб юборди. Олинадиган товон йилига бир марта эмас, тўрт мартага оширилди. Мамлакат хазинасида ҳеч нарса қолмаганидан, ҳатто малика товон учун оёғидаги бир пой заррин этигини беради. Араб ҳисобдонлари ҳисоблаб кўришса, бир пой этикнинг нархи ўн беш миллион дирҳамдан ҳам ошиқ экан. Улар этикни иккинчи пойини ҳам сўрашганида малика келгуси йили товонига муддат келганида беришга ваъда қилади.

Ана шундай тадбирлар билан малика ўн беш йил ҳукмронлик қилади. Бу даврда унинг ўғли шаҳзода араб вакили томонидан ислом дини қонун-қоидаларини ўрганиб, намоз ўқишни канда қилмайди. Лекин маликанинг ўзи эса чин дилдан исломни қабул қилмайди, зимдан оташпарастликни давом эттиргани учун қатл этилади. Унинг ишини ўғли давом этиради, бироқ Бухорода арабларга қарши турли ғалаёнлар кўпайиб кетганидан, ўн олти ёшли шоҳ ҳам қатл этилиб, ҳукмронликни араблар ўз қўлларига оладилар...

Малика Туғшоданинг Ватан, халқ ҳимояси йўлидаги барча тадбир ва уринишлари таърифи ҳозиргача эл оғзидан оғизга кўчиб, афсонага айланиб кетган.

Олим ҚЎЧҚОРБЕКОВ.

Диққат: янгилик!

СОЛИҚДАГИ ЎЗГАРИШЛАР

2002 йилнинг январидан бошлаб республикамизда жисмоний ва ҳуқуқий шахслардан олинадиган даромад (фойда) солиғининг янги ставкалари жорий этилди. «Туркистон-пресс» мухбирининг мамлакатимиз парламенти сўнгги сессиясида солиқ қонунларига киритилган ўзгаришлар тўғрисидаги саволларига Давлат солиқ қўмитаси солиққа тортиш услубиётини такомиллаштириш бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Рустам Баҳромов жавоб берди:

– Рустам Асқарович, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг 1997 йил 24 апрелдаги «Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексини жорий этиш тартиби тўғрисида»ги 397-1 рақамли қарорининг 5-бандига нима сабабдан ўзгариш киритилди?

– 5-банднинг дастлабки таҳририга кўра, жисмоний шахслардан олинадиган ялпи даромадларни декларациялаш 2002 йил бўйича амалга оширилиши лозим эди. Лекин солиқ идоралари ва аҳоли олдида ялпи даромадларни декларациялашга ўтиш имконини бермайдиган маълум қийинчиликлар бор. Чунончи, аҳоли ва солиқ хизмати бунга тайёр эмас, қолаверса, етарли ҳуқуқий асослар йўқ. Бундан ташқари, аҳоли ялпи даромадларини декларациялашга ўтиш анча-мунча моддий ва молиявий маблағ талаб қилади. Шуларни ҳисобга олиб, жисмоний шахслар даромадини декларациялашга ўтишни 2003 йилдан бўйича бошлашга қарор қилинди. Бошқача айтганда, даромадларни декларациялаш 2004 йилнинг 1 январидан то 1 апрелига қадар амалга оширилади.

– Икки-уч жойдан даромад оладиган фуқаролар ҳозир ҳам ялпи даромад декларацияси тўлдирадилар. 2003 йилда олинган даромадларни декларациялашни қайси тоифадаги фуқаролар амалга оширишлари лозим?

– Бу муҳим масалаларни бири бўлиб, ҳозир уни ҳал этиш арафасидамиз. Даромад декларациясини, даромад манбаи қанча бўлишидан қатъий назар, барча фуқаролар тўлдиришлари керак, деган таклифлар бор. Биз декларациялашга босқичма-босқич ўтишни таклиф қилмоқдамиз, бизнингча, бошланғич босқичда фақат битта даромад манбаига эга, лекин ёлланма ишчи сифатида ишламайдиган фуқаролар ялпи даромад декларацияси тўлдиришлари лозим. Булар ҳуқуқий мақомга эга бўлмасдан якка тартибда тадбиркорлик билан шуғулланувчи кишилардир. Аҳолининг бу тоифаси ҳозир фақат белгилаб қўйилган даромад солиғи тўлайди, даромадини декларациялашмайди.

«Аҳоли даромадини декларациялаш тўғрисида»ги қонун қабул қилинса, ҳаммаси ўз ўрнига тушади. Давлат солиқ қўмитаси томонидан тайёрланган бу қонун лойиҳаси ҳозир ҳукумат эътиборига ҳавола этилган.

– Солиқ кодексига киритилиб, 2002 йил январидан жорий этилган ўзгаришлар нималардан иборат?

– Гапни жисмоний шахсларга тегишли бўлган жиддий ўзгаришлардан бошлайдиган бўлсам, улардан бири шуки, 2002 йилнинг 1 январидан бошлаб, автотранспорт воситалари учун олинадиган солиқ бекор қилинди. Унгача бу солиқ автотранспорт воситаси двигателининг от кучига қараб тўланар эди. Энди солиқ бензин, дизел ёқилғиси ва суюлтирилган газ сарфи учун ундирилади. Бир литр бензин учун солиқ миқдори 20 сўм, 1 килограмм суюлтирилган газ учун 17 сўм қилиб белгиланди. Бу солиқ бевосита ёқилғи қуйиш шахобчаларида ушлаб қолинади. Илгари автотранспорти бўлган фуқароларнинг ҳаммаси уни ишлатиш-ишлатмаслигидан қатъий назар, солиқ тўлашга мажбур эди. Бу, бизнинг назаримизда, автотранспортидан кам фойдаланувчиларга нисбатан инсофсизлик бўлиб туюлди.

Шунингдек, жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиғининг миқдори ҳам ўзгарди. Бу қуйидагича белгиланди:

Ялпи даромад ҳажми	Солиқ миқдори
Энг кам иш ҳақининг тўрт баробарига бўлган ҳажмдан	Даромаднинг 13 фоизи
Энг кам иш ҳақининг тўрт баробаридан (+1 сўм) саккиз баробарига бўлган ҳажмдан	Тўрт баробаридан олинган солиқ ва энг кам иш ҳақининг тўрт баробаридан ошган ҳажмнинг +23 фоиз
Энг кам иш ҳақининг саккиз баробаридан (+1 сўм) ва ундан кўп ҳажмдан	Саккиз баробаридан олинадиган солиқ ва энг кам иш ҳақининг саккиз баробаридан ошган ҳажмдан +33 фоиз

– Солиқ кодексида ҳуқуқий шахсларга тегишли қандай ўзгаришлар бўлди?

– 2002 йил 1 январидан бошлаб корхоналар даромадидан (фойдасидан) олинадиган солиқ миқдори 24 фоизга тушди. Ўтган йили бу миқдор 26 фоиз эди.

Товарлар ва хизматлар экспортини рағбатлантириш чоралари ҳам кўрилди. Жорий йилгача товарлар ва хизматларни экспорт қилишдан хорижий валютада олинадиган даромадлар солиқдан бутунлай озод қилинган эди. Товарлар ва хизматларнинг ички бозорда сотилишидан келадиган даромад эса солиққа тортилар эди.

2002 йил 1 январидан бошлаб экспорт қилувчи корхоналарнинг барча фойдасидан даромад солиғи олинади. Бунда солиқ ҳажми, янги миқдорларга кўра, экспорт улушига боғлиқ бўлади. Айтайлик, экспорт улуши сотилган жами ҳажмнинг 15 дан 30 фоизигача ташкил этса, у ҳолда даромад солиғи 30 фоизга камаяди. Агар экспорт улуши 30 фоиз ва ундан кўп бўлса, унда солиқ миқдори икки баравар қисқаради. Экспорт қилувчи корхоналар даромадидан олинадиган умумий солиқ сўмда ундирилади.

Ҳуқуқий шахсларни солиққа тортиш тизимида яна бир туб ўзгариш бўлди. Мулк солиғининг миқдори камайди. Жорий йилдан бошлаб корхоналар 5 фоиз ўрнига 2 фоиздан, боз устига асосий маблағнинг қолдиқ қийматига бўйича солиқ тўлайдилар.

Наманган вилояти қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси ҳомийлигидаги «Навбаҳор» ашула ва рақс дастасининг ҳар бир ташрифини меҳнаткашлар орзиқиб кутишади. Бу бежиз эмас, албатта. Даста ижодкорлари доимо изланишади, ўз устиларида тинмай ишлашади. Репертуарларини тобора бойитиб боришади. Шунинг учун уларнинг ҳар бир чиқишлари томошабинларда катта таассурот қолдиради.

СУРАТДАГИ маҳоратли раққоса Дилфузахон Жўрабоеванинг ҳар бир чиқиши davраларга ўзгача файзу таровот бахш этади.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

Таҳрирсиз хат

ЎРОҚДА ЙЎҚ, МАШОҚДА ЙЎҚ...

Мен 1997 йил сентябрь ойида Дилбар Абдуллаевага тегишли Каттақўрғон шаҳар А. Мажидий кўчасидаги 63-ҳовлини сотиб олдим. Ушбу уй-жой Каттақўрғон Давлат нотариал идораси томонидан 1992 йил 30 мартда Дилбар Абдуллаевага унинг турмуш ўртоғидан меросга бериш қайдномаси мавжудлиги, ана шу мерос ҳақидаги гувоҳнома 1992 йил 31 мартда Каттақўрғон шаҳар техник инвентаризациялаш идораси томонидан рўйхатдан ўтказилиб, 1997 йил 13 сентябрда Дилбар Абдуллаева ва унинг тўрт нафар фарзандларига қарашлилиги хусусида қонуний ҳужжатлаштирилган. Уй-жой ҳужжатлари Дилбар Абдуллаевага қонуний расмийлаштирилганлигига ишонч ҳосил қилганим учун ҳам ҳовлини сотиб олишга рози бўлдим ва ўз номимга нотариал идора орқали ҳужжатлаштирдим.

Орадан тўрт йил ўтгач, Дилбар Абдуллаеванинг қайнсинглиси Кара Темирбўлатова дабдурустдан сотиб олинган ҳовлимга отаси ва катта акаси номидан даъвогарликни талаб қилиб қолди. Аслида бу ҳовли Дилбар Абдуллаеванинг турмуш ўртоғи Эркин Воҳидовга ва унинг онаси Санобар Каримовага тегишли экан.

Эркин Воҳидов ва Санобар Каримовалар вафот этгандан сўнг Дилбар Абдуллаеванинг қайнотаси, «энди бу ҳовлида ҳаққим йўқ, ҳовли келиним ва набираларим номига хатланган», дея, бошқа хотинга уйланиб, ҳовлидан чиқиб кетган экан. Шунча йиллардан буён Дилбар Абдуллаеванинг қайнсинглиси Клара Темирбўлатова ҳам бу ҳақда «миқ» этмаган. Чунки, ҳовлини қайта таъмирлаш, суғурта ва солиқ ҳаражатларини Дилбар Абдуллаева ва унинг марҳум турмуш ўртоғи тўлаб борган.

Бугунги кунда Клара Темирбўлатова Дилбар Абдуллаевадан сотиб олган ҳовлимга эгалик қилиш мақсадида югуриб юрибди. Асабимизни бузмоқда.

Ҳурматли газетхон! У ҳовлига даъвогар экан, акаси Эркин Воҳидов ҳаётлиги даврида масалани очиқ-ойдин ҳал қилишга нега киришмади? Унинг бу ҳатти-ҳаракатидан марҳум акасининг руҳи нотинч бўлмайдими? Клара Темирбўлатова масаланинг ана шу томонларини ҳам чуқурроқ ўйласа яхши бўлар эди. Сиз бунга нима дейсиз?

Раҳматулла ПЎЛАТОВ,
Каттақўрғон шаҳри.

Халқимизда бинокорларга азалдан алоҳида эҳтиром кўрсатилиб, улар «уста» номи билан эъзозланиб келинади. Ана шундай эъзозга лойиқ инсонлардан бири Рустам Исмоиловдир. Рустам ака Исмоилов бир неча йиллардан буён Термиз шаҳридаги «Созловчи усто» хусусий фирмасида ишлаб келмоқда. Мамлакатимиз мустақиллигининг ўн йиллигига атаб топширилган Термиз шаҳридаги миллий услуб ҳамда замонавий дид билан ишланган шоҳбекат биносининг қуриб фойдаланишга топширилишида Рустам аканинг муносиб меҳнатлари мужассам.

СУРАТДА: газ пайвандловчи Рустам Исмоилов.

Яқинда Урганч шаҳридаги «Омад» масъулияти чекланган жамиятнинг тадбиркор раҳбарлари саъй-ҳаракати натижасида шаҳар марказида замонавий супермаркет қурилиб, фойдаланишга топширилди.

СУРАТДА: супермаркет сотувчиси Рўзигул Раҳмонова харидорга хушмуомалалик билан хизмат кўрсатмоқда.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган суратлар.

Эҳтиром

АДОЛАТНИ МАДҲ ЭТГАН ИЖОДКОР

Истеъдодли журналист, нозиктаъб шоир Ислом Ҳамрони ҳамкасблари шифокорга ўхшатишади. Одатда, шифокорлар инсонларни даволашга қўл уришдан аввал Гиппократ қасамини қабул қилишади. Бизнингча, журналист ҳам қалами учини очишдан аввал ана шундай қасамни бажо келтирмоғи лозимдир. Чунки шифокор беморлар саломатлиги йўлида хизмат қилса, журналист инсонларнинг онги, ақлини чиркин иллатлардан, худбинлик касалидан даволайди.

Ўз қасамини бузиб, беморга таъмагирлик қилган, бироқ даволай олмаган врач каби ўз манфаати йўлида қаламини сотган ижодкор ҳам ўзини, ҳам атрофдагиларнинг онгини заҳарлайди. Ислом Ҳамро қатор муаммоли мақолаларида ўз касбдошларини ана шундай фожеадан сақлаб қолишга интилади. У бугунгача яратган нафис шеърлари, ҳикоялари билан ўз ўқувчиларини ҳаётнинг гўзаллигини кўришга, меҳр-муҳаббатга ундаса, танқидий мақолалари, фельетонлари орқали камчиликларни ўз вақтида тузатиб, ҳар бир инсонни Ватаннинг содиқ фарзанди, миллатнинг жонкуяри бўлишга чақиради.

Шоир ҳамда журналист Ислом Ҳамро ёшлиги ўтган, оёқ яланг тупроқни кечган, бахтиёр болалик дамларида унга олам-олам илҳом бахш этган Навоий вилоятидаги она қишлоғи Қўнғиротни Тошкентда туриб соғиниб-соғиниб эслайди ва шеърларида мадҳ этади.

У нафақат она юртининг содиқ фарзанди, балки вафодор ёр, уч нафар ўғил-қизларининг меҳрибон отаси, қариндош-уруғларининг оқибатли жигари ва албатта ҳамқишлоқларининг ишонган дўсти, фахру-ифтихоридир. Шундай шоирларимиз бор экан, Ўзбекистонимизнинг тобора гуллаб-яшнаётган чиройи қардошларимиз қалбига етиб бораверади ҳамда гўзал мисралар орқали Ватанимизни кўз-кўз қилаверади.

Биз бугун унга берилган умрининг 36-баҳорини қаршилаётган шоир-журналист Ислом Ҳамрога узоқ умр ва битмас-туганмас илҳом тилаб қоламиз.

Илҳом СИДДИҚОВ,
Раъно МАҲМУДОВА,
«Адолат» мухбирлари.

Бонг

БОҚИБЕҒАМ РАҲБАРЛАР

«Ўзбекенгилсаноат» уюшмаси тизимидаги корхоналар зиммасига жаҳон бозорида товар айирбошлаш, рақобатбардош, сифатли ва харидоргир товарлар ишлаб чиқариш, шартномалар тузиш, экспорт ишларини йўлга қўйиш каби масъулиятли юмушлар юкланган бир пайтда уюшманинг Қашқадарё вилоятидаги бўлинмаларида аҳвол қандай?

– «Ўзбекенгилсаноат» уюшмасининг вилоятдаги корхоналарида хусусийлаштириш, ўзаро тўлов, ташқи иқтисодий фаолият ва бошқа қонунларнинг ижроси юзасидан текширишлар ўтказилганда бу тизимда ишлар кўнгилдагидек эмаслиги аниқланди, – деди вилоят прокурори ўринбосари, адлия катта маслаҳатчиси Фарҳод Шаймонов «Туркистон-пресс» мухбирига. – Мазкур тизим раҳбарлари янги корхоналар ташкил қилиш, замонавий технологияларни олиб келиш, четдан сармояларни жалб қилиш каби мавжуд имкониятлардан етарлича фойдаланмаган. Олинган кредитлардан ҳам мақсадли фойдаланилмаган.

Европа тикланиш ва тараққиёт банки кредит линияси орқали «Яккабоғ» тўқимачилик фабрикаси олган 992 минг 160 АҚШ доллари миқдоридаги кредит оқилона фойдаланилмагани ва фоизлари вақтида тўланмаганлиги фактлари аниқланди. Натижада корхонада ҳозирги кунда 135 минг 249 АҚШ доллари миқдорида муддати ўтган кредит қарздорлиги вужудга келган. Ана шу фабриканинг раҳбарлари 1999 йилда 111 миллион 97 минг 700 сўм, 2000 йилда 449 миллион 19 минг 160 сўмлик маҳсулот сотишда тўловнинг 15 фоизини олдиндан тўлашни таъминламагани, муддати ўтган дебиторлик қарз пайдо бўлишига йўл қўйгани ҳамда солиқларнинг кам тўланиши натижасида давлат манфаатларига 3 миллион 813 минг 800 сўм зарар етказилган.

Шу ҳолатлар бўйича прокуратура ходимлари томонидан текшириш ўтказилиб, ўз ишига масъулиятсизлик билан ёндошган шахслар устидан жиноий иш қўзғатилди. Улар суднинг ҳукмига кўра, тегишли жазоларини олдилар. Ачинарлиси шуки, шунга ўхшаш нуқсонлар Китоб ип-йигирув очиқ ҳиссадорлик жамияти, «Садо» ва «Қаштекс» каби корхоналарда ҳам кузатилади.

Фельетон ўрнида

ҚЎЙНИДАН ТЎКИЛСА, ҚЎНЖИГАМИ?

ёки «Поп пахта тозалаш ҳиссадорлик жамияти» нега 2000 йилни 24 миллион сўмлик зарар билан якунлади?

Бугун омилкорлик ҳақида хўб ва кўп гаплар гапирилмоқда. Аммо бу ҳаётий талабларга жавоб бериб, аравани бирдек тортишнинг ўзи бўлмайди. Раҳбар омилкор, ишбилармон бўлса, узоқни кўра олса, жамоанинг омади чопди деяверинг. Акс ҳолда-чи? Бутун бошли ишлар орқага кетиб, кўпчиликнинг шўри қурийди. Рўзғоридан қут-барака кўтарилади. Кўзланган режалар аро йўлда қолиб кетади. Айни пайтда Наманган вилоятидаги энг йирик ишлаб чиқариш қувватларидан бирига эга бўлган «Поп пахта тозалаш ҳиссадорлик жамияти»да ҳам шундай нохуш манзаранинг гувоҳи бўласиз.

Аввало бир нарсага алоҳида урғу бериб ўтиш жоиз. Поп Наманган вилоятидаги энг йирик туман ҳисобланади. Шундай экан, бу ерда жойлашган пахта тозалаш ҳиссадорлик жамияти ҳам вилоятдаги етакчи корхоналарнинг бирига айланиши керак. Биз бу жамоада амалга оширилаётган ижобий ишлардан кўз юммоқчи эмасмиз. Энг муҳими, қисқа технологиянинг жорий қилинганлигининг шарофати билан поплик пахтани қайта ишловчилар кўпгина иқтисодий масалаларнинг ечимига йўл топишмоқда. Аммо меҳнат жамоасининг кейинги икки йилдаги кўрсаткичларига разм солсангиз, кўнглингиз хира тортади.

Эътибор беринг: ҳиссадорлик жамиятида 2000 йилда 27600 тонна пахта қабул қилиб олинган. Аммо тола ишлаб чиқариш режадаги 8716 тонна ўрнига аранг 8628 тоннани ташкил этган. Яъни, толанинг чиқиши мўлжалдаги 31,6 фоиз ўрнига 31,3 фоизга тўғри келган. Шунга монанд меҳнат жамоасида бошқа иқтисодий кўрсаткичлар бўйича ҳам сусткашликка йўл қўйилди. Айниқса, ўша йили чигит ишлаб чиқариш режаси аро йўлда қолиб кетди. Яъни, поплик пахтани қайта ишловчилар белгиланганидан 1956 тонна кам чигит етказиб беришди. Бу ёғи эса ойнадек равшан: агар 2000 йил ҳосили бўйича толанинг ўртача бир тоннасига белгиланган нарх 170 минг, бир тонна чигитники эса 4600 сўм эканлигини эътиборга оладиган бўлсак, ўша йили корхона қарийб 24 миллион сўм зарар кўргани маълум бўлади.

Биз бунинг сабабларини сўраганимизда, «Поп пахта тозалаш ҳиссадорлик жамияти» раиси Йўлдошали Каримовнинг энсаси қотди.

– Мен бор-йўғи ўтган йилнинг 24 декабридан буён бу жамоага раҳбарлик қилаяпман, – деди у ўзини оқлаб. – Ишлаб чиқаришдаги сусткашлик ва кўрилган катта иқтисодий зарарга корхонага Аҳмаджон Латипов раҳбарлик қилган йилларда йўл қўйилган.

Собиқ раҳбар ишда йўл қўйган хато, камчиликлари ва нуқсонлари учун ишдан олингандир-да, деган фикрлар билан қилмишига яраша қандай жазоланганини ойдинлаштириш учун Аҳмаджон Латиповнинг кейинги тақдири билан қизиқдик. Суҳбатдошимиз Йўлдошали Каримов бироз сукут сақлаб турди-да, охири бор ҳақиқатни айтишга мажбур бўлди:

– Аҳмаджон ака ҳозир «Гулбоғ» пахта тозалаш заводида раислар.

Бу гапларни эшитиб ҳайратдан ёқа ушладик. Давлатга минг эмас, миллионлаб сўмлик зарар етказган Аҳмаджон Латиповнинг бошқа корхонага яна раҳбар этиб тайинланганини қандай тушуниш мумкин?!. Наҳотки, Наманган вилоят «Пахтасаноат» бирлашмасидаги мутасадди раҳбарлар унинг «Поп пахта тозалаш ҳиссадорлик жамияти»дек йирик бир меҳнат жамоасининг бу қадар катта иқтисодий зарар кўриб, турли хил гап-сўзларга сабабчи бўлганидан кўз юмушган бўлишса? Ё, қўйнидан тўкилса, қўнжига деганлари шумикан?!.

Носир ЗОҲИД,
«Адолат»нинг ўз мухбири.

27 январь — умумхалқ референдуми куни

ДЕПУТАТ БИЛАН УЧРАШУВ

10-Чуқурсой сайлов округидан сайланган Ўзбекистон Олий Мажлиси депутати, Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси Сиёсий Кенгаши аъзоси Дилором Тошмуҳамедованинг сайловчилар билан қатор учрашувлари бўлиб ўтмоқда.

Пойтахтимизнинг Собир Раҳимов туманидаги «Гулзор», «Пахта», «Янги Тошкент», «Чуқурсой» ва бошқа маҳаллалардаги учрашувларида 2001 йилнинг 6-7 декабрь кунлари бўлиб ўтган II чақириқ Ўзбекистон Олий Мажлиси еттинчи сессияси ҳақида депутат сайловчиларга батафсил ахборот берди.

Сессияда юртбошимиз Ислом Каримов маърузаси, Олий Мажлис депутатларининг Ўзбекистон халқига мурожаати, Халқаро терроризмга қарши бутун дунё бирдам бўлиб курашиши кераклиги каби давримизнинг бугунги долзарб муаммолари, сессияда қабул қилинган қатор қонунлар очиқ-ошкора, самимий руҳда атрофлича таҳлил этилди.

Айниқса, шу йилнинг 27 январь куни бўлиб ўтадиган Умумхалқ референдуми – давлатимиз, халқимиз ҳаётидаги муҳим сиёсий босқич экани, референдумга қўйилган ҳар икки масаланинг чуқур аҳамияти ва моҳияти ушбу учрашувларнинг бош мавзуига айланди.

Зотан, мустақиллигимизнинг энг улуғ неъмати ҳам, аввало, халқимизнинг бугунги ижтимоий-сиёсий фаоллигида намоён бўлмоқда. Миллий ўзлигини англаётган, энг долзарб масалалар ҳақида ўз фикрига, ўз сўзига эга бўлган юртдошларимиз ушбу муҳим ижтимоий-сиёсий воқеанинг бутун кўлами, мазмун-эътиборини теран тушуниб, шунга оид ўзларини қизиқтирган қатор саволлар билан депутатга мурожаат этишди ва бу саволларга батафсил, малакали жавоб олишди.

Жонли, самимий ўтган ушбу мулоқотлар чоғида Дилором Тошмуҳамедова барча маҳалла фаоллари, фуқаролари, барча сайловчиларни 27 январь куни бўлиб ўтадиган умумхалқ референдумида фаол иштирок этиб, Ўзбекистон тараққиётига даҳлдор, халқимизнинг эртанги куни, келажагини ўйлаб муҳокамага қўйилган ҳар икки масала бўйича ўз хоҳиш-иродаларини билдиришга чақирди.

Зеро: халқнинг хоҳиш-иродаси, маслаҳати, ўзбекона айтганда, дуосини олиб қилинган эзгу ишларнинг умри узун, истиқболи порлоқ, эртаси хайрли бўлади!

Ҳазратилло РЎЗИЕВ,
«Адолат» мухбири.

ЯҚИН ҲАМКОРЛИКДА

Шу кунларда ҳамма жойда бўлгани каби Ўзбекистон Республикаси ИИВ Ёнғин хавфсизлиги олий техник мактабида ҳам умумхалқ референдумига қизғин тайёргарлик кўрилди. Референдумга тайёргарлик борасидаги ишларнинг аҳволи шу пайтга қадар комиссия аъзоларининг мажлисида тўрт маротаба муҳокама қилиниб, белгиланган тартибда амалга оширилди.

Референдум ўтказиш участкаси аллақачон «Ўзбекистон Республикасининг референдуми тўғрисида»ги қонуни талабларига мос равишда жиҳозлаб қўйилган.

Участка комиссиясининг ташаббускор гуруҳи мактабнинг барча профессор-ўқитувчилари, курсантлари ўртасида бу муҳим сиёсий тадбир ҳақида тарғибот-ташвиқот ишларини фаол олиб боришяпти. Барча масалалар участка комиссияси аъзолари билан яқин ҳамкорликда ҳал этилаётир.

Куни-кеча олий мактабнинг барча кафедра бошлиқлари, ўқитувчи ва профессорлари, ҳамда офицер ва тингловчилари иштирок этган йиғилишда бу мавзуга алоҳида тўхталиб ўтилди.

Йиғилишни мактаб бошлиғининг биринчи ўринбосари, ички хизмат полковниги А. Худоев қисқача кириш сўзи билан очди. Шундан сўнг анжуманда референдум комиссияси раиси, гуманитар ва ижтимоий-сиёсий фанлар кафедраси бошлиғи, истеъфодаги ички хизмат полковниги А. Хўжаев нутқ сўзлаб, ҳафта якунида мамлакатимизда ўтказиладиган референдумнинг мазмун-моҳияти ва аҳамияти мамлакатимизда эркин ҳуқуқий демократик давлат ҳамда фуқаролик жамияти қуришнинг яққол ифодаси эканлигини таъкидлади. Маърузачи тингловчиларни овоз бериш тартиб-қоидалари акс эттирилган бюллетень намунаси билан таништириб, референдумда иштирок этиш ва овоз бериш тартиби тўғрисида батафсил тушунтирди ҳамда йиғилиш қатнашчиларини қизиқтирган саволларга жавоб берди.

Тадбир якунида ушбу сиёсий тадбирга оид ҳужжат ва материаллар асосида «Референдумда фаол қатнашайлик!» деб номланган фотокўргазма ташкил этилди.

Зикрилла НЕЪМАТОВ,
милиция майори.

Назм гулшанида...

КУТГАН КУНЛАР КЕЛМОҒИ БОР...

Абдуғани Сулаймон ўғли фалакнинг гардиши билан мусофир юртларда она юрт ҳажрида ёнган ватандошларимиздан бири. Халқимиз бошига не-не кулфатларни солган қатағон бўрони Абдуғани аканинг ота-боболари қисматини ҳам четлаб ўтмади. Шу боис у кишининг ижодида Ватан соғинчи, она халққа муҳаббат ҳисси жўш уриб туради. Абдуғани ака қирғиз, қозоқ, уйғур тилларида ҳам равон, гўзал шеърларни битган. Бироқ, у кишининг ўзбек тилидаги ижоди ғоятда гўзал ва ранг-баранг. Биз қуйида шеърият мухлисларига ватандош шоирнинг ижодидан намуналарни тақдим этишни лозим топдик.

ТЎРТЛИКЛАР

Мисқоллаб йиғилган қадр-қимматни,
Ногаҳон бир онда йўқотмоқ мумкин.
Хор қилсанг ҳар жойда мардлик-ҳимматни,
Келажак бахтингга ўқ отмоқ мумкин.

* * *

Ҳаётинг ўтаркан орқага боқмай,
Бир дам ёқса гар, бир дами ёқмай.
Улғайиб, ҳаётинг қадрига етсанг,
Шодлик дарёси ҳам қоларкан оқмай.

* * *

Ҳаётинг фаровон ўтиши учун,
Ҳалол пул топмоққа сарф этгил кучинг.
Турмушингга улус ҳавас қилиш-чун,
Сармоянг йўқотмай, сақлай бил бутун.

* * *

Сабрли одамни сабрсиз сўкар,
Ҳақ олдида унинг гуноҳин тўкар.
Эшак ҳанграганда, булбул овозин,
Тингламоқ бўлганинг албатта бекор.

* * *

Бўлишар хатолардан ҳушёр одамлар,
Қисмат сўқмоқларида душвор одамлар.
Умри тоғин йўл топиб олар одамлар,
Ёмондан безор бўлиб қочар одамлар.

* * *

Муҳаббатни бил, гўёки бир гул,
Гулни ўстирсанг бергуси роҳат.
Куйдирсанг гулни қолур зарра кул,
Кул бўлур гулинг, чекса жароҳат.

* * *

Миннатчининг ошидан – миннатидан қоч,
Ҳалол меҳнатингдан ризқ эшигин оч.
Нокаснинг миннатли сўзига қолма,
Ризқ боғингга манглай терингдан сув соч!

Кутган кунлар келмоғи бор, бу – аён,
Ўтган кунинг бўлмас такрор намоён.
Бўлма ғофил, билгил дамлар қадрини
Зое кетган умрдандур пушаймон.

Абдуғани СУЛАЙМОН ўғли.

2002 йил – Қарияларни қадрлаш йили

ҲАЗРАТИ ИНСОНГА ТАЪЗИМ

Каттага ҳурмат, кичикка иззат – бизнинг азалий одатимиздир. Халқимизда «Ҳурмат қилган – ҳурмат кўради» деган нақл бор. Зеро, ота-оналар, устозлар, қариялар алоҳида ҳурмат-эътиборга муносибдирлар. Уларнинг суҳбатларидан баҳраманд бўлиш – кўзни равшанлаштириб, дилимизни маърифат нури билан ёритади, қалбимизни яйратади. Шу боис уларга таъзия қилиб, ҳурматини жойига қўймоқ жоиз.

– Буважоним, суянчиғим менинг.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат-лавҳа.

Айниқса, кексалар ҳурматга муҳтож ва мунтазирдирлар. Уларга ҳурмат бажо келтириш анъаналари сақланса, келажак авлод ўз бахтиёр кексалигини таъминлайди, кексалик гаштини суради.

Президентимизнинг 2002 йилни «Қарияларни қадрлаш йили» деб эълон қилиши айни муддао бўлди.

Қарияларга ҳурмат, эътиборда бўлиш – бу олижанобликдир. Одамнинг мансабига, жамиятда тутган мавқеига, инсонийлик фазилатларига қараб ҳурмат қилиш ҳам азалий одатимиздир. Аммо бирор манфаат юзасидан ёки лаганбардорлик, тилёғламалик шаклидаги «ҳурмат» аслида ҳурматсизликдир.

Инсон учун мансаб, бойлик фазилат бўлолмайди. Ана шу мансабни ҳам, матонатни ҳам инсон безаб, чирой бериб туради. Инсонни эса одамийлик, одоб, илм, тавозеъ, хушфеъллик каби фазилатлар безаб, гўзаллаштиради.

Ҳаётда яхшиликка не етсин. Ёмонликнинг юзи қурсин. Келинг, барчамиз бир бўлиб турмушимизнинг кушандаси бўлмиш ёмонликни, ёвузликни ер юзидан супуриб ташлаб, иқбол томон, эзгулик томон интилаверайлик. Шу аснода келгуси авлод биздан қолган пок меросдан баҳраманд бўлиб яшайверсин.

Сўзнинг тўғриси яхши. Кимки ҳурматга сазовор бўлса, у ҳам атрофидагиларнинг ҳурматини жойига қўя билади, эъзозлайди, улуғлайди. Демак, инсонни сидқидилдан ҳурмат қиладиган одам юксак фазилатли бўлади.

Ҳаётимиз яхшиланиб, сермазмун бўла борган сайин ўзимиз маънан бойиб, ҳиссиётимиз нозиклашиб, руҳимиз тетиклашиб боряпти. Модомики шундай экан, ўзаро муомала, муносабатлар ҳам шунга яраша бўлмоғи фарздир.

Инсонга бағрикенглик, кенгфеъллик ярашади. Бу кўҳна олам бепоён, ҳаммага етиб ортади. Инсон камол топмоғи учун ўзаро ҳурмат, муроса-мадора билан яшаш қобилиятини ўзида шакллантирмоғи, айниқса, кексаларга ҳурмат, уларни қадрлаш иззат кўрсатмоғи кўп фойдалидир. Шу боис бир-биримизни, қарияларни ҳурмат қилайлик, улуғлайлик, дунёнинг тилаги, ақл кўзини қораси бўлмиш Ҳазрати Инсонни авайлаб-асрайлик. Ўзаро мулоқотда ўзбекона маданият, лутф ҳамиша ҳамроҳимиз бўлсин. Шунга одатлансак, кундалик ишларимиз юришиб, атрофимиздаги одамларнинг чеҳралари ёришиб, ҳаётимиз янада фараҳбахш бўлиб бораверади. Ўзимиз эса бундан завқ олиб яшаймиз.

Зеро, яшашдан мақсад ҳам шу!

Жўрахон АБДУЛЛАЕВ.

ҲИКМАТ

• Самимий дўстлари бўлмаган одам ҳақиқатан ҳам ёлғиздир.

• Одамлар олдида уялишинг яхши фазилат, аммо бундан ҳам афзали ўзинг-ўзингдан уялишингдир.

ТИРИКЛИК

(Қатра)

Ғўзапоянинг бозори чаққон. Чол тушмагур боғлиқ эшади, нон талқон туяётган кампир келида. Эшак аравага ўтинни ортиб жума бозори қайдасан, жўнайди мўйсафид. Машина қувиб ўтди ортидан.

Катта ўғли экан:

– Ўтин сотмасангиз ўтмасми тириклик, менга номус-ку, бу рафтор!

Зардали газ босди йўлни чангитиб...

Мўйсафид бораётир жума бозорга. Чол таъбирича «пат-пат»ини патиллатиб йўлин тўсди ўртанча ўғил:

– Қартайганда бозор неси? Ё ўтин сотмай оч қолармии чол билан кампир?

«Тико»сида кечроқ ўтди кенжаси. Яхшики, у уришмади. Тўхтамаёқ ўтиб кетди визиллаб... Чол чангида қолиб кетди ўғилларининг.

Ғўзапоя сотилмади. Ҳаром ўлгур эшак ҳангиллаб қувиб кетди бошқа эшакни. Чол уловдан ағдарилди заканга... Аравани бегона етаклаб келди уйга. Аравада чол жонсиз қотиб ётарди...

Нон талқон савил қолди... Эшилмай қолган қўға сочилиб ётарди айвонда...

Соғлиқ – туман бойлик

ТИББИЁТДА СУҒУРТА ХИЗМАТИ

Андижондаги 4-поликлиника жамоаси билан «Ўзбекинвест» компанияси ўртасида суғурталанган тиббий ёрдам кўрсатиш бўйича шартнома имзоланди. Бундай хизмат вилоятда илк бор жорий этилмоқда.

– Маълумки, бозор иқтисодиёти ҳаётимизга тобора чуқурроқ кириб бормоқда. Суғурта ҳам бозор иқтисодиётига хос хусусиятлардан бири. Жумладан, тиббиётда суғурта хизмати ҳам, – деди «Туркистон-пресс» мухбирига поликлиника бош шифокори Раъно Шерматова. — Тиббий хизмат кўрсатиш борасидаги жаҳон тажрибаларини ўрганиб чиқиб, бизда ҳам суғурталанган тиббий хизмат усулига ўтиш вақти етди, деган хулосага келдик. Тиббий хизматнинг бу шакли, биринчидан, соғлиқни сақлаш муассасалари ўртасидаги рақобатни кучайтирса, иккинчидан, даволаш сифатининг ошишига олиб келади. Бунда, албатта, энг янги ташхис ускуналарига, замонавий тиббий жиҳозларга, малакали мутахассисларга, янгича даволаш усулларига эга бўлган жамоа ютади.

Раъно Шерматованинг айтишича, «Ўзбекинвест» миллий суғурта компанияси мутахассислари поликлиника имкониятларини ўрганиб чиққанларидан сўнг, шунда ҳам, ўзлари хоҳиш билдирган мижозлар билан суғурта шартномаси тузишни таклиф этадилар.

– Дарвоқе, хизматнинг бундай шакли тиббиёт ходимлари учун ҳам фойдали, – деди Раъно Шерматова. – Суғурталашдан келадиган даромад туфайли иш ҳақи ошади, қолаверса, техник жиҳозларни янгилаш имконияти пайдо бўлади. Мижозларимизга ҳам қулай, улар то шартнома муддати тугагунча, текин ва тез тиббий ёрдам олиш, уйда ёки амбулатория шароитида даволаниш имкониятига эга бўладилар.

«БАРМАТУХА»НИНГ КАСОФАТИ...

Салават Бахретдинов билан Баҳодир Миржалилов шишадош улфат. Кўча-кўйдами, уйдами учрашсалар бас. Дарҳол дўконга чиқиб, «барматуха» харид қилишади-да, кейин чордона қуриб ўтирволиб, уни «майдалашади». Сабил қолгур тугаб қолса, яна чўнтак ковлашади. Икковлон атаганларини чиқариб тағин дўконга чопишади. Охири кайфлари ошиб, ё думалаб ётиб қолишади ё бирор жиноятга қўл уришади. Хуллас, ичкилик уларни ақлдан оздириб кутуртириб юборади. Аниқроғи, икковлон бирор жиноятга қўл урмоқчи бўлишса, албатта «шишадаги жин»дан заҳри маргларига ютиб олишади-да, мастликни баҳона қилиб, разил мақсадларига эришадилар. Буни уларнинг иккаласи ҳам бир неча бор қамалиб чиққанларининг ўзи яққол исботлаб турибди.

Ўша куни ҳам улар бўккунча ичиб, маст ҳолда танишлари бўлмиш аёлнинг уйига кириб боришди. У ерда ўзлари билан олиб борган бир шиша спиртли ичимликни ичишди. Кайфлари тароқ бўлгач, Баҳодир хонадон соҳибаси билан дон олишди. Буни кўриб турган Салаватнинг ҳам шаҳвоний ҳирси ҳакалак отди. Натижада у 1987 йилда туғилган норасида қизалоққа (атайлаб исми-шарифини ёзмаяпмиз) ташланди. Табиийки, қизалоқ қаршилик кўрсатди. Шунда ваҳший Салават унга пичоқ ўқталди. Ўлдираман деб қўрқитиб, зўрлик билан мақсадига эришди.

Орадан бир ҳафта ўтгач, Салават Бахретдинов янада оғир жиноятга қўл урди. У бу гал одам ўлдирди.

Маст ҳолда Кадишев бозорини кезиб юрган Салават тасодифан тенгдоши Виктор Костеринни учратиб қолди ва биргаликда винохўрлик қилишди. Кайфлари ошиб қолгач эса Викторнинг ҳотамтойлиги тутиб кетди. Шишадошини уйига таклиф этди. Йўл-йўлакай Ш. Иванова (айрим сабабларга кўра бу аёлнинг исмини ўзгартирдик)ни ҳам олиб, таклиф қилинган хонадонга келишди. Учовлон ўтирволиб майхўрликни бошлашди. Ичкилик тугаб қолгач эса Салават ёнидан пул чиқариб Викторга узатди:

– Бор, дўкондан яримта «Барматуха» олиб кел!

Орадан бир оз вақт ўтгач Костерин қайтиб келиб деди:

– Биродар, дўконда вино йўқ экан, қуруқ қайтдим. Энди кетинглар. Мен дам олмоқчиман.

– Унда биз кетдик, хайр!

Шундай дея Бахретдинов билан Ш. Иванова уйдан кета бошлашди. Коридорга чиққанларида эса Виктор олиб келиб беркитиб қўйган винони кўриб қолишди. Табиийки, бундан Салават дарғазаб бўлди. Ичкилик кутуртирган бу ножинс бир шиша винони беркитиб қўйгани учун Викторни оғизга келган сўзлар билан ҳақорат қила кетди. Албатта, Виктор ҳам бўш келмади. У ҳам сўкина бошлади. Шунда Салават стол устида турган ошпичоқни олдию, меҳмондорчиликка таклиф қилган мезбоннинг қоқ юрагига санчди. Жабрдийда шу заҳотиёқ йиқилди. Қотил уни судраб ваннахонага олиб кириб ташлади. Худди шу лаҳзада хонага Викторнинг қўшниси С. Бузаев кириб келди:

Жиноят ва жазо

– Ие, Викторга нима бўлди? Нега у бунақа хириллаяпти.

– Афтидан кўп ичиб қўйганга ўхшайди. Биз ҳам ҳозир келувдик. Яхшиси тинчгина ортимизга қайтганимиз маъқул. Тезда «Тез ёрдам» чақириб қўйинг.

Бу гапни эшитган қўшни ҳам яна бир қўшнисиникига кириб, Викторнинг солиғи ёмонлашиб қолганини айтиб, «Тез ёрдам»га телефон қилиб қўйишини сўрадию, ғойиб бўлди.

Ичкаридаги қўли қон қотил эса аёлга ўшқирди:

– Мана бу қон юқи пичоқни, вино ичиш учун ушлаган стаканларни яхшилаб ювиб қўй, бармоғимиз изи қолмасин.

Аёл топшириқни бажаргач, «меҳмон»лар қотилликка сабаб бўлган бир шиша винони олиб жуфтакни ростлашди.

Икковлон шу зайлда Ш. Иванованинг уйига кириб боришди. У ерда қўли қон қотил бу аёлни зўрлаб номусига тегди. Кейин эса кетар чоғида:

– Агар бўлиб ўтган воқеа хусусида бирор кишига сўзлаб қўйсанг, билиб қўй, бошингга Костериннинг куни тушади!

Иванова қотилнинг дағдағасидан қўрқиб, оғзига мум тишлаб юраверди...

Энди қотил Бахретдиновнинг шишадоши Баҳодирнинг жиноий қилмишлари ҳақида эшитинг. У ҳақда Иванованинг отаси шундай дейди:

– Ўша куни мен ўзим билмаган ҳолда уйга кириб келиб қолиб, Баҳодирнинг ёш қизалоқнинг номусига тегишига ҳалақит берган эканман. Шундан кейин Бахретдинов ҳам, Миржалилов ҳам уйимдан чиқиб кетишди. Бироқ, тунги соат учларда Баҳодир келиб эшигимизни тақиллатиб, сўкина бошлади. У маст эди. Биз эшикни очмадик. Шунда у эшикни қўли билан қаттиқ ура бошлади. Шунда ҳам очмадик. У дарғазаб бўлиб эшикни оёғи билан тепа бошлади. Шунда ҳам очмаган эдик, у эшикни синдириб ичкарига кириб келди ва ҳаммамизни бўралатиб сўка бошлади. Шугина эмас, у ҳатто ўлдираман деб дағдаға қилди.

Миржалилов бундан кейин ҳам бир неча бор уйимизга бостириб кириб мени сўкар, урар ва ўлдираман деб қўрқитарди. «Менинг руҳий носоғ эканлигим ҳақида тиббий справкам бор», – дерди у. – Шу боис мени ҳеч ким қамай олмайди. Мен милициядан ҳам қўрқмайман! Хоҳлаганимни қилавераман!

Зўравон Баҳодир кунларнинг бирида яна маст ҳолда шу хонадонга эшикни синдириб бостириб кирди ва Иванованинг икки яшар қизини зўрлик билан тортиб олиб олди. Онаси унга яқинлашса ўлдиражагини айтди. Эрта тонг соат бешда келган бу кутилмаган меҳмондан қўрққан она беркиниб олади. Ота набирасини кўтариб чиқиб кетган босқинчибезорининг кетидан кузатиб боради. Қараса, безори юриб-юриб бир уйга кириб кетади. Бу уй унинг ўз уйи эди. Ота шу заҳотиёқ милицияга қўнғироқ қилиб ёрдам сўрайди. Тезда етиб келган осойишталик посбонлари болани соғ-омон онасига қайтаришади.

Ҳа, шаҳар бедарвоза эмас. Бинобарин, бизнинг ҳуқуқий демократик давлат қураётган юртимизда инсон зоти борки, унинг ҳуқуқлари ҳимоя қилинади. Қонунбузар жиноятчилар эса қилмишларига яраша жазоларини оладилар.

Безори Б. Миржалилов ҳам, қотил С. Бахретдинов ҳам, унинг оғир жиноятини кўра-била туриб вақтида ҳуқуқни ҳимоя қилувчи идораларга хабар қилмагани учун Ш. Иванова ҳам тегишли жазоларини олишди.

Қотил С. Бахретдинов 20 йилга, безори Б. Миржалилов 16 йилга озодликдан маҳрум этилдилар. Шу билан ичкиликбоз безориларнинг жиноий хатти-ҳаракатларига нуқта қўйилди.

С. САДИРОВ,
Тошкент шаҳар жиноий ишлар бўйича судининг судьяси.
Мурод КАЛОНХОНОВ,
«Адолат» мухбири.

ЧАМАН ИЧРА АЛАФ ЖЎМЛАЛАР

– Э-э, бу сигир менга би-и-ир папал бўлди-бўлди-да! Сути чересчур қаймоқли. Жизин тепмайди, емишдан отхўт чиқармайди. Кароччи сотиладиган молмасу, винужденманда, атес...

* * *

– Миш, Сашка бомдодда кўринмади-я. Уйидан бир хабар олмаймизми?

– Юргандир-да самоварда балдет қилиб.

* * *

– Братан, биззи пахан луббой делевойни синдиралла. Так что хотиржам бўл!

* * *

– Если что, ўзинг отвичат қиласан. Навсякий пажар опкелавер-чи.

* * *

– Рас обешат қилдингми, бажар!

* * *

– Тўлка қудамиз кемай турибдилар-да!

* * *

– Виши сортам гапми, класс муюм бу, сасет!

* * *

– Қалай мамуля, бўлажак келин ёқдими?

Мухторжон СУЛТОНҚУЛОВ тўплаган.

ҚАҲ-ҚАҲА

Одамлар орасида кимдир қичқирди:

– О, мен яна юряпман. Яна ўз оёғимда юряпман!

Бир зумда унинг атрофига одам тўпланди:

– Айтингчи, бу мўъжиза қандай рўй берди?

– Машинамни ўғирлаб кетишди.

* * *

Бир одам мангу ёшлик ато қиладиган дори сотиб юрган экан. Полиция уни ушлаб, товламачиликда айблабди.

– Илгари шу иш учун судланганмисиз?

– Ҳа, 1640, 1710 ва 1885 йилларда...

* * *

Дугоналар суҳбатидан:

– Эринг кечқурун тез-тез уйдан кетиб турадими?

– Деярли доимо. Шўрлик уйда ёлғиз ўтиришни ёмон кўради.

ИШБИЛАРМОННИНГ ЁН ДАФТАРИДАН

Хатоларингизни юзингизга солаверган рақиб камчиликларингизни яшириб, ҳаспўшлашга ҳаракат қиладиган дўстдан аълодир.

* * *

Сизга жилмайишмаса ҳам, сиз жилмайиб боқинг.

* * *

Ваъдалар узун-узун бўлса, ишонч шунча қисқаради.

* * *

Шериклар билан, умуман ҳамма билан, ўзингизга қандай муносабатни хоҳласангиз – шундай муносабатда бўлинг.

* * *

Ичингизда қанча гина-кудурат сақласангиз, ишингиз шунча орқага кетади, пулингиз ҳам шунча камаяди.

* * *

Айтилган вақтдан кечикдими, демак, фурсатнинг қадрига етмайди. Фурсат қадрига етмаган эса кўп нарсанинг қадрига етмайди.

Бугунги Тошкент. «Ўзбекистон» меҳмонхонаси.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ АХБОРОТИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2001 йил 22 январдан бошлаб валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисоботларни юритиш, шунингдек, божхона тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:

1 АҚШ доллари
691 сўм 40 тийин.

САЛОМЛАШИШ ОДОБИ

• Бир-бирингизга салом айтинг, бундан меҳр-муҳаббат ортади.

• Отлиқ пиёдага, йўловчи ўтирганга салом беради. Бир неча киши кўп кишиларга салом қилади ва кичик каттага салом қилади.

• Кимки саломлашишда бош эгса кўп савобга сазовор бўлади.

• Бир неча киши ичидан бирови салом берса худди барчалари учун салом берган бўлади.

• Уйга келганингизда уй аҳлига салом қилинг.

• Қуйидаги ҳолларда саломлашиш керак эмас:

– Намоз ўқиётган шахс билан.
– Қуръон ўқиётган билан.
– Ваъз айтаётган нотиқ билан.
– Зикр билан машғул шахс билан.
– Хутба айтаётган имом билан.
– Азон айтаётган муаззин билан.
– Таом ейиш вақтида.
– Диний масалаларни ечиб ўтирганлар билан.

• Ҳа-зил...

КЎКИ ҚУРСИН!..

– Қанақасидан дамлай дейсан-а, онаси, кўкидан-да кўкидан!

– Ҳе, кўки қуриб кетсин! Кўки аралашмаган жой қолмади-я!..

* * *

– Қайси бирини босай? – деб сўради лифтга кирганлардан бири бошқаларга аланглаб.

– Давр келганда, сўраб ўтирмай, кўкини босиб қолинг, ака! – деди лифтдаги йигитлардан бири яшил рангли тугмага ишора қилиб.

Муассис: Ўзбекистон «Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши ва «Адолат» газетаси ижодий жамоаси.

Бош муҳаррир: Т. М. ТОШЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

Т. О. ДАМИНОВ, А. Ғ. ҒУЛОММАҲМУДОВ, А. ЖЎРАБОЕВ, Р. З. АҲМАДАЛИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Р. Р. ҲАЙДАРОВ, К.РИХСИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари) Д. К. ҚИРҒИЗБОЕВ, Р. М. АЗИМОВ, Т. И. ЭРГАШЕВ, А. МАМАЖОНОВ, Ў.Ф. ЖЎРАЕВ, Н. НУРМАТОВ, М. КАЛОНХОНОВ, Д. Ғ. ТОШМУҲАМЕДОВА, З. Т. ТЎРАҚУЛОВ (ўз мухбир).

Мулоқот учун телефонлар:
Қабулхона — 133-41-89.
Хатлар ва шикоятлар бўлими — 136-55-64.
Котибият — 136-55-96.

МАНЗИЛИМИЗ: 700047, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси-32.

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат Матбуот қўмитасидан 140 рақам билан рўйхатдан ўтган.
Буюртма Г— 01,
Ҳажми—2 табоқ.
Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2

«Шарқ» нашриёт - матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Навбатчи— Илҳом СИДДИҚОВ | Саҳифаловчи — Бахтиёр ҚЎШОҚОВ

Газета IBM компьютерида терилди.

Босишга топшириш вақти—20.00. Босишга топширилди